

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 26 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 50 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stoip. peti-vrsta
mallo glasi po 1 30
in 2 D, večji oglasi
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredniška
telefon št. 50, upravniška št. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Danes zvečer ob 8, uri bo v Ljudskem domu predaval prof. V. Šarabon o Amundsenovem poletu na severni tečaj. Predavanje pojasnjujejo številne skioptične slike.

Duh g. Pašiča.

V seji radikalnega kluba je razlagal g. Nikola Pašić zgodovino naše države, češ da je ta država nastala brez vsakega sodelovanja prečanov, Slovencev in Hrvatov, edino samo po zaslugah hrabre srbske vojske. In ker je potemtakem formirana ta država samo od Srbije, mora tudi ostati v taki formaciji, ki — po nazorih g. Pašiča — sicer nosi ime država Srbov, Hrvatov in Slovencev, dejansko in po pravu pa ni nič drugega in ne more biti nič drugega ko država Srbija, povečana Srbija ali Velika Srbija, kakor se hoče, — vsekakor Srbija. In v tem torej je vsebovano tudi načelo državnega edinstva, kakor ga pojmuje g. Pašić.

Po sedmih letih našega bratskega zedinjenja nam je torej danes tudi sam g. ministrski predsednik in šef vlade države SHS razodel, kaj je pravzaprav ta država in kako jo moramo razumeti. Poznali smo sicer to miselnost g. Pašiča že odkar njega samega poznamo, vendar tako odkrito in tako naravnost nam je doslej ta še nikoli ni povedal, vsaj ne kot aktiven minister in državnik. Prepustil je manifestiranje take in enake miselnosti svojim političnim kolegom, svojemu časopisu in drugim več ali manj neodgovornim faktorjem, sam pa se je vseeno pazil kakih takih besed, zavedajoč se, da bi ne naredile dobre glasu in da bi iz ust vladnega šefa tudi nikakor ne bile umesne.

Danes pa, po sedmih letih, smatra menda g. Pašić položaj že za dovolj dozorel, duhove že za zadostno pomirjene, vsekakor pa sebe za toliko sigurnega gospodarja položaja, da je stopil povsem iz rezerve in prostodušno povedal, kako si predstavlja sedanjo državo in njeno razmerje do nas, oziroma naše razmerje do nje.

Mi se z g. Pašičem v tej stvari absolutno ne mislimo prerokati niti mu dokazovati napačnosti njegovega mnenja; to bi bilo pač pustoprižadevanje, bob ob steno... Konstatirali hočemo zgolj resnici na ljubo to, da je davno zgodovinsko dognano in od vsakega pametnega človeka spoznano suho dejstvo, da je našo sedanjo Jugoslavijo dejansko stvorila Amerika. Ko bi ne bila Amerika posegla v svetovno vojno, bi Jugoslavije ne bilo, vsaj leta 1918. še ne. To je gola in nesporna resnica. Kar pa seveda nikakor ne zmanjšuje ne junastev srbske vojske ne njenih zaslug za formacijo naše države, kakor se je izrazil g. Pašić. Fizično torej je Jugoslavijo res priporil meč, toda duhovno jo je ustvarila ideja in sicer tista ideja, ki je v Ljubljani in v slovenskem narodu že svetlo plamenela, ko v Belgradu in v srbskem narodu o njej niti iskricke še ni bilo, ideja, ki se je porodila med nami že pred sto leti. Jugoslovanska ideja namreč, ne srbska ideja, ki jo danes oznanja g. Pašić. In ta jugoslovanska ideja, katere žarišče sta bila Ljubljana in Zagreb, je bila tista mogočna moralna in duhovna sila, ki je pripravila tla in temelj naši današnji državni zajednici in olajšala meču njegovo delo.

To je, kar imamo reči o preteklosti. O sedanjosti in bodočnosti pa imamo reči tole: Kar je ustvaril meč, ni bilo še nikoli večno; večno ostane le to, kar ustvari duh. Mi pa smo vstopili v to državo z jugoslovanskim duhom in hočemo tudi ostati v njej v tem duhu. Naš ideal je bil in naš ideal ostane: Jugoslavija kot državna in narodna zajednica vseh jugoslovanskih narodov. Sklenili smo Slovenci s Hrvati in Srbi bratsko zvezo in jo tudi pojmuje samo v duhu bratstva. Bratstvo pa pomeni pred vsem in zahteva pred vsem popolno enakopravnost.

To, kar misli in izpoveduje g. Pašić, pa je oddaljeno tako od bratstva kakor od našega pojmovanja naše državne skupnosti ko en zemeljski tečaj od drugega. G. Pašić si predstavlja vlogo Belgrada v istem smislu, kakor jo je igral Dunaj napram nam. G. Pašić nas gleda pod Belgradom. Mi pa mu izjavljamo, da ne maramo biti pod Belgradom, ampak samo z Belgradom. Pod tujim, nemškim Dunajem nismo hoteli biti, tem manj bi mogli biti pod srbskim, bratskim Belgradom. Tujec je tujec, a brat je brat. Brat ne more pod

Belgrajski krogi napovedujejo izpremembe v vladi.

Belgrad, 18. februarja. (Izv.) Kljub sedanji rešitvi vladne krize so nekateri krogi še vedno mnenja, da je postal Stjepan Radić nemogoč in da bo prej ali slej moral izkusiti posledice za svoje neparlamentarno obnašanje in nedostojne napade.

O tem razpravlja današnji »Politički glasnik«, čigar ugled je zelo dobro znan. Ugotavlja, da sta glavna krivca, da ne pride do pravega sporazuma in njegovega izvajanja Nikola Pašić in Stjepan Radić. Zato je mnenja, da bi bilo potrebno ta dva čimprej odstraniti s političnega odra.

»Politički glasnik« v uvodniku tudi jasno na to misli in apelira na krono, da naj v tem težkem položaju pomaga parlamentu, da se kljub ambicijam teh dveh načelnikov napravi narodni sporazum in iz sebe imenuje

vlado, ki bi mogla izvršiti naloge, ki so potrebne v sedanjem položaju v korist ljudstva in države.

Kar se tiče Stjepana Radića posebej so nekateri radikali mnenja, da ni izključeno, da bo prišlo do novih izprememb v vladi že pred sprejetjem proračuna. To naj bi se zgodilo ob priliki Stojadinovičevega povratka. Informirani krogi trdijo, da je Stojadinović v posebni brzotiski obvestil predsednika vlade, da so Radićeve izjave proti njemu delovale skrajno škodljivo in da ne more iti preko takih osebnih žalitev. Iz tega bo napravil vprašanje svojega ali Radićevega obstoja. Zato delajo nekateri radikali, ki so brezpogojno za sedanjo vladno koalicijo, z vso verno na to, da bi prišlo do sprejetja proračuna še pred vrnitvijo Stojadinovića v Belgrad.

Boj med Jovanovičem in Pašičem.

Belgrad, 18. febr. (Izv.) Včerajšnja seja radikalnega kluba je prinesla malo več svetlobe v sedanji temni in zamotan položaj. To predvsem potrjuje Pašičeva izjava, da je nezadovoljen s sedanjo koalicijo in da prej ali slej vztraja na tem, da so potrebne nove volitve, ki bi jih seveda moral voditi on. Dalje je Pašić priznal, da najvišji faktorji za sedaj še niso naklonjeni takemu razpletu krize. Moral se je ukloniti želji, če je hotel še ostati na čelu in voditelju položaja vladne večine.

Iz tega izvirajo njegove kategorične izjave, da je potrebno s sedanjo koalicijo sodelovati. Zato Pašić ni izkoristil splošnega nezadovoljstva proti Radićevim nastopom, kar je tembolj razumljivo, če se Radićev govor primerja s Pašičevo bojno napovedjo v Bjelinu. V primeri s posledicami, ki jih je imel takratni Pašičev nastop v Bjelinu, so Radićevi govori nedolžna šala, s katero samo dokazuje, da je neresen in nedostojen politik.

Glede Pašičeve izjave o samostojnih demokratskih ugotovitvah današnja »Reč«, osebno glasilo Pribečevića, da je neresnična. Misli se, da bo Pribečević v jutrišnjem govoru to

stvar še posebno naglasil in prinesel več luči v temno ozadje, kako je prišlo do e pogodbe in kupčije med R in R.

Tako je Pašić s svojimi izjavami samemu sebi škodil. V bodoče se bo držal starih in preizkušenih metod, da bo dajal samo pitjske izjave. Važno je dejstvo, da je Jovanović, katerega sta podpirala bivša ministra Vukićević in Milorad Vujičić, zopet ostro nastopil proti Radiću in proti vladi, to je proti Pašiću. Njegovega izvajanju je ploskala dobra polovica radikalnega kluba. S tem je priznala svojo orientacijo.

Današnji režimski listi ugotavljajo ta dejstva, ki potrjujejo naše informacije, da sta v radikalnem klubu dve struji, ki si nasprotujeta v kardinalnih vprašanjih notranje politike. Med njima se vrši ljuta borba za kulisami. Od izida te borbe je odvisno, ali se bo velikosrbska hegemonistična politika, ki jo izvaja Pašić s pomočjo Radića še nadaljevala, ali pa bo prišlo v bližnji bodočnosti do poskusa, da se ustvari pravi narodni sporazum, ki je conditio sine qua non za obstoj naše države.

Afera Radić-Pellegrinetti pride pred parlament.

Belgrad, 18. februarja. (Izv.) Afero, ki jo je s svojim neverjetnim in nesramnim cinizmom povzročil Stjepan Radić o dojenju diplomatskega kora nunciju Pellegrinetti, je hotelo režimsko časopisje označiti kot Radićev lapsus. Tako je hitelo poročati, da sploh ne bo prišlo do kakršnih izjav, ki naj bi tako uglednemu diplomatskemu zastopniku dale zadoščenje, češ, da za to ni nobene potrebe.

Nasproti temu smo takoj ugotovili, da se je žalitev nuncija javno izrekla pred najodličnejšim forumom in da je zato potrebno, da se da zadoščenje na isti način, to tem prej, ker nedostojni napad ni mogel ostati brez odmeva v parlamentu in v parlamentarnih krogih in sta se o zadevi takoj vložili dve vprašanji na zunanega ministra.

Posebno v živo je zadel s svojim energičnim vprašanjem poslanec Hohnjec. Že vnaprej je bilo jasno, da Ninčić preko teh vprašanj ne bo mogel iti, če hoče obvarovati svojo reputacijo, ki jo uživa deloma doma, deloma na tujem.

Da je naše mnenje pravilno, dokazuje najnovejša faza te afele, ki jo ravno »Vreme«, list, za katerega se trdi, da stoji blizu zunanjega ministra, v današnji številki označuje tako-le:

»Kakor smo izvedeli iz dobroinformiranih krogov, so nastopile nove komplikacije v odnosih med nami in Vatikanom. Prihodnje dni bi imel odpotovati v Rim dr. Vojislav Janjić.

Ako g. Pašić tega ne razume, ni mu ne moremo pomagati.

Toda njegovo mišljenje odklanjamo in protestiramo proti njemu najodločnejše. Duh, v katerem živi on, ni duh bratstva, ni duh vzajemnosti, ni duh edinstva, to je duh tujstva, hegemonije in separatizma. V tem duhu se ne bomo nikdar sporazumeli. V Pašičevem duhu je sploh nemogoča resnična, zdrava, trdna konsolidacija naše države. Preživel je in prehitel je g. Pašića čas. On za mesto, ki ga danes zavzema, ni več. In storil bi vsekakor patriotično delo, ko bi se prostovoljno umaknil v več ko zasluženi pokoj.

da nadaljuje pogajanja o ureditvi vprašanja zavoda sv. Hieronima. Sklenilo se pa je, da se to potovanje odloži, dokler se to novo težavno vprašanje ne poravnava. Kakor smo izvedeli, so te nove komplikacije nastale iz govora Stjepana Radića. Komplikacijo so izzvali novi koraki Vatikana radi te zadeve.

Kakor se vidi, skuša »Vreme« braniti vlado. Tekom današnjega dne se niso storili nobeni novi koraki. Dopoldne je bil v avdienci radi te zadeve minister za vere Trifunović, ki je nato obiskal Ninčića in se z njim dolgo časa razgovarjal. Ninčić je nato k sebi poklical Stjepana Radića in mu je najbrž sporočil, da bo njegove izjave desavuiral. Po tem razgovoru so namreč vašemu dopisniku na merodajnem mestu v zunanjem ministertvu izjavili, da bo Ninčić na sobotni seji pred dnevnim redom odgovoril na Hohnjevo vprašanje. S tem je prišla zadeva v pravi tir. V parlamentu je Radić žalil, v parlamentu naj se o tem rešuje.

Strankarstvo v agrarni reformi.

Belgrad, 18. febr. (Izv.) Današnja skupščinska seja je potekla zelo monotono. Poslanci in javnost se zanj nista posebno zanimala. Na dnevnem redu je bila interpelacija samostojnih demokratov o načinu dela sedanjega agrarnega ministra. Ta interpelacija seveda ni mogla doseči potrebnega efekta. Znano je namreč, da so v agrarni reformi ravno samostojni demokrati prvi pričeli blazno izvajati strankarstvo in izrabljali institucijo v strankarske namene.

To je odgovoril samostojnemu demokratu Demetroviću kot interpellantu Pavle Radić, ki je v svojem govoru ugotovil posamezna dejstva o stanju agrarne reforme. Njemu je odgovorjal samostojni demokrat Demetrović. Kritiziral je sedanji način izvajanja agrarne reforme in ga označil kot strankarstvo.

Istotako je poslanec Milan Groč (demokrat) kritiziral dosedanje delo HSS v agrarnem vprašanju. Trdil je, da so radićevci podpisali sporazum, ki je poln integralnih fraz,

nima pa nič stvarnega. Namesto, da bi bila HSS, ko je prišla v vlado, zahtevala nekaj za kmeta, je podpisala ustavne in centralistične zakone. Navaja primere, kako sedanja seljačka vlada in seljački ministri izvajajo reformo. Izjavlja, da bo glasoval proti zaupnici ministru.

Nato je dobil besedo samostojni demokrat dr. Pivko, ki je govoril o kolonizaciji dobrotoljcev. Za njim je Ceda Kokanović (zemlj.) ostro kritiziral seljačko politiko Radićeve stranke, ki je demagoška in ki ima vedno kmeta v ustih, ministri pa delajo absolutno proti interesom kmetov, posebno malih kmetov.

Po kratkih izvajanjih posl. Angjelino vica so poslanci sprejeli prost prehod na dnevni red.

Prihodnja seja bo jutri. Nadaljuje se razprava o proračunu. Kot govornik bo nastopil Pribečević, ki svoj govor že dolgo časa napoveduje. Ni dvoma in se splošno pričakuje, da bo jutrišnja seja zelo živahna. Staro nasprotje med Radićem in Pribečevićem je že znano. Gotovo je, da bo poskušal Pribečević izzvati svojega starega nasprotnika Stjepana Radića.

Neuspah naše delegacije v Ameriki.

Belgrad, 18. febr. (Izv.) Kakor poročajo iz Washingtona, je finančni minister včeraj odpotoval iz Washingtona v domovino. Med potjo se bo ustavil za nekaj časa v Londonu, morebiti tudi v Parizu, nakar se bo vrnil v Belgrad. V Ameriki bo ostal naš londonski poslanik dr. Gjuričić, ki ima nalogo nadaljevati pričetna pogajanja in jih dovesti do zaključka.

Že od vsega začetka smo dvomili, da bo imel Stojadinović uspeh, kajti Amerikanci dovolj poznajo sedanji položaj v naši državi, ki nikakor ne ustvarja zaupanja. Zato so Amerikanci brez dvoma tako skeptični. Svoj poraz skuša Stojadinović opravičiti in ga prevalliti na Radićeve rame, češ da je on s svojimi izjavami skrajno škodljivo vplival na ameriško javno mnenje.

Gotovo je, da izjave, kakršne je Stjepan Radić dajal o finančnem ministru, ne morejo biti v korist in so tembolj deplasirane, ker jih je govoril Stjepan Radić kot minister, to je človek, ki ve, kaj se dogaja v ministrskem svetu. Glavna krivda za neuspeh naše delegacije v Ameriki pa leži v neurejenih notranjih razmerah. Dokler ne bomo teh uredili, ne bo imela tujina v nas potrebnega zaupanja.

ZAHVALA PELLEGRINETTIJA DUBROVNIŠKEMU ŠKOFU.

Dubrovnik, 18. febr. (Izv.) Apostolski nuncij Pellegrinetti je poslal dubrovniškemu škofu Marčeliću zahvalo za prijazen sprejem, ki so mu ga priredili v Dubrovniku. Njegovo bivanje v Dubrovniku mu bo vedno v lepem spominu. Pismo je bilo med prebivalstvom zelo simpatično sprejeto.

OBCINSKE VOLITVE V BOSNI.

Sarajevo, 18. febr. (Izv.) V Bosni in Hercegovini se mnogo razpravlja o vprašanju občinskih volitev. Skoro po celi državi so namreč razpuščeni občinski odbori in nastavljeni komisariji in ljudstvo si želi volitev, da bi prišle občine zopet do rednih razmer. Vlada pa zaenkrat še ni voljna razpisati volitev, ker tako radikalom kakor radićevcem ne konvenira stopiti z volitvami pred ljudstvo.

PONOVA ARETACIJA RADI UBOJA REŠKEGA FAŠISTA.

Zagreb, 18. febr. (Izv.) Zagrebska policija je aretirala Vekoslava Tijana, našega državljana, ki je ubil znanega reškega fašista Ljubičića. Bil je radi tega že pred sodiščem, pa je bil oproščen, ker je dokazal, da je Ljubičić ubil v silobranu. Sedaj so ga na zahtevo italijanskih fašistov zopet aretirali, ker imajo proti njemu baje nove dokaze. Tijan je žrtev nacionalne borbe na Reki.

IGRALNICA V ZAGREBU ZAPRTA.

Zagreb, 18. febr. (Izv.) Vlada je dala zapreti igralnico v »Grand Hotelu«, ki se je otvorila potem, ko je bila ukinjena ona v hotelu »Esplanade«. Igralnica je formalno bila last kluba, v resnici pa jo je vodil nek privatnik.

PERSEKUCIJE V ATENAH.

Belgrad, 18. febr. (Izv.) Iz Aten poročajo, da se oficijelno potrjujejo vesti, da so bili iz Aten odstranjeni bivši predsednik Papanastazios, general Kombilis in polkovnik Kiparis, ki so se zdeli za nadaljni obstoj režima zelo nevarni.

Malo odgovora.

Po običajnem uvodu od Primoža Trubarja do Aškerca se je včeraj »Jutro« besno razkorajilo nad našim uvodnikom: »V boj proti brezversivcu« v tri kolone obsegaajoč dolgozveznost. Ker je jedra bore malo, ampak vse le prostaško zabavljanje, zato naj bo tudi naš odgovor kratek.

Očita nam, da smo radi nastopa proti žalitvi papeževnega nuncijskega papeški kot papež. Mogli bi na to odgovoriti, da je postal n. pr. samostojni demokrat Wilder tudi papeški, ker je tudi on vložil interpelacijo radi Pellegrinettija, četudi v svojem smislu, mogli bi reči, da smo samo toliko papeški kot Vatikan, ki poučuje naše ministre o osnovnih pojmih diplomatske dostojnosti s posebnim nastopom. Toda ne gre za to. Gre za to, da povemo znova vsem, da si ne pustimo prav od nobenega svobodomiselnega diktirati našega pojmovanja razmerja med Cerkvijo in državo. Naj dopoveduje svobodomiselnemu »Jutro« svojim liberalnim vernikom, da odklanja kulturni boj, dokler ne pozna toliko dostojnosti, da bi pustilo Cerkev, ki jo smatramo katoličani za svojo mater, vsaj na miru. Upamo, da bo moralo tudi v svojih vrstah posebej plačati tiste bralce, ki naj verjamejo, da mi izzivamo »kulturni boj«. Samo list zastoj pošiljati za tako »vero« ne bo dovolj.

Izenadila pa nas je trditve, da somostojno demokratsko časopisje ne skuša s smešnim Cerkev, verskih obredov, katoliških običajev in direktnimi napadi na vero odtujiti priprostega človeka pozitivni veri. Zakaj skrivate svoj brezverski obraz, komu hočete navtežiti, da ste pozitivno verni? Ali moramo priti z dokazi? Nimamo prostora, da bi izpisovali na dolgo demokratske modrosti o veri, naj zadostuje sledeče: Nedolžno »Jutro« je zapisalo (25. VI. 1925): »Bili so časi, ko je veljal nauk, da je človeku namen umreti in začeti drugo življenje, novo, posmrtno, ki je večno in ki je šele pravo življenje. Danes spoznavajo vsi civilizirani ljudje te nazore kot veliko zablodo.« Mari boste utajili te svoje protiverske stavke? Ali še ve »Jutro«, kako je ponatiskovalo katoliški veri najbolj sovražne odstavke iz Šilkove knjige »Katoliška cerkev — v zrcalu zgodovine«, kjer se znani svobodomislec povzpne do trditve, da je krščanstvo poganstvu na ljubo popuščalo v svojih načelih? Naj citiramo »Jutrovega« ostarelega brata »Slov. Narod«: »Morda ne več« je zapisal (9. XI. 1924) »da se cerkvena gospoda v skrbi za svoje blagostanje, ki ga uživa na račun ljudskih žuljev brez produktivnega dela, ne boji nobene reči tako kot resnice. Zato prepoveduje vernikom pod smrtnim grehom in večnim pogubljenjem čitanje knjig in časopisov, ki skušajo ljudi prepričati, da so vse legende o hudiču in peklju samo izmišljeno in duhovsko prikrojeno sredstvo za pobijanje resnice.« Zelo dobro mora takole branje uplivati na preprostega človeka, ali ne? Samo omenimo, kako je »Domovina« sramotila sv. Trojico, da je pisala proti cerkveni opremi, proti nabavi zvonov, proti duhovnim vajam, agitirala proti misijonom, Marijinim družbam itd. Ali boste vse to utajili, ali boste spet rekli, da je to »prosta laž«? Ali boste dalje zanikali, da ste vpeljali v slovenski podlistek nesramnost židovskega kova? Povejte, če ni sveta dolžnost škofova, da vernike opozarja na nevarnost, ki grozi pravosti našega naroda od svobodomiselnega časopisja? Naš škof je na to opozoril in prepričani smo, da ga nič ne moti, če mu »Jutro« zlobno podtika, da je s tem agitiral za politično stranko. Če njegova beseda pripomore, da se bo odslej samostojno demokratsko časopisje gibalo v dostojnejših oblikah, nas bo le veselilo, ker bo s tem zaneslo manj pohujšanja med naše ljudstvo. Zalibog moramo nad spreobrnitvijo dvomiti, če čitamo izbruhe kakor je včerajšnji uvodnik »Jutra«.

Skoro škoda je izgubljati besedo, da nova Vodnikova družba nasprotuje Mohorjevi družbi. Sicer to tajite, pa v tem članku ste nanižali toliko laži, da moramo to tajejeje smatrati samo za novo laž. Nobenega argumenta niste navedli proti Mohorjevi družbi. Besedičenja o molitvenikih menda ne smatrate za dokaz? Še bolj nespameten, če ne smešne pa je stavek, da hočemo mi vzdržati narod v »duševni temi«. Le kje so bili takrat liberalci, ko je Šlomšek, ko so drugi črni klerikaleci ustanavljali Mohorjevo družbo? Sedaj, ko se je razvila, skušajo, da bi jo oškodovali, če ne uničili. To je »kulturno« delo kot so ga stari liberalci vedno pri nas vršili in kakor ga nadaljujejo njihovi nič manj »napredni« potomci. Zato je resnična naša sodba, da je cilj podlistkov demokratskega časopisja in vseh njihovih strankarskih ustanov otrovati pravost našega naroda, razpravljati mu dušo z verskimi dvomi in ga pahniti v duševno in telesno bedo. Potem bi jim bila lahka vlada nad njim.

Zaupamo v notranjo moč našega ljudstva, da novi naval brezversstva krepko odbije in da se vsi načrti svobodomiselnosti izjalove. Podčrtavamo pa spet, da je tudi na naši strani treba vedno več dela in spet dela.

Krakovo, 18. febr. (Izv.) V krakovskih zaporih so pričeli jetniki z gladovno stavko. Kot vzrok navajajo slabo ravnanje z jetniki, ker se zatrjuje, da so nekateri jetniki zadnji čas umrli nenaravne smrti.

Kapstadt, 18. febr. (Izv.) Angloški letalec Cobhan je prispel semkaj.

Avstrijska zunanja politika.

Mussolinijeve grožnje, da bo Italijan skušal prenesti trikoloro preko Brennerja še dalje proti severu, so izzvale v tirolskem deželnem zboru zahtevo, da avstrijska zvezna vlada posreduje in zahteva garancije proti italijanski invaziji. Zvezni kancelar in zunanji minister dr. Ramek je zato v zadnji seji zunanje-političnega odbora moral spregovoriti predvsem o tej stvari.

Ves tozadevni pasus njegovega dolgega govora je samo neprestano zagotavljanje avstrijske miroljubnosti in dokazovanje, da bo Avstrija zvesto izpolnjevala mednarodne pogodbe, ki jih je podpisala in ratificirala. Zraven pa je kancelar samo s kratkim pa toliko pomembnejšim stavkom poudaril, da je položaj južnotirolskih Nemcev skupna stvar vseh Nemcev in Avstrija se mirno in zaupno pridružuje izvajanjem in stališču, ki ga je izpregovoril dr. Stresemann.

Avstrijska zvezna vlada Mussolinijevih groženj ne bo tirala pred Društvo narodov, ampak je zaprosila neposredno pri Mussoliniju za pojasnilo njegovega znanega govora. Mussolini je odgovoril pismeno in usno, da je hotel le podčrtati, da ne dovoljuje in ne bo privolil v Anshluß, da pa sicer ni mislil na kakšen pohod v avstrijsko ozemlje. S tem pojasnilom se je dr. Ramek zadovoljil. Že ve zakaj. Za sprejem Nemčije v Društvo narodov je potreben tudi italijanski glas. In sprejem pomeni za Avstrijo več kot prah, ki bi ga dvignilo vprašanje o Mussolinijevih grožnjah.

Pri tej priliki pa je dr. Ramek označil tudi ostalo avstrijsko zunanjo politiko. Predvsem je najprizrečje pozdravil vstop Nemčije v Društvo narodov. Javil je, da bo avstrijski parlament imel v kratkem priliko razpravljati o važnih pogodbah s sosednimi državami. Zaključena so že pogajanja in našlo se je popolno soglasje med Avstrijo in Češko-slovaško za medsebojno poravnalo pogodbo in pogodbo o razsodišču. To pogodbo smatra zvezni kancelar političen uspeh zadnjega časa, ki naj se v javnosti manifestira s tem, da dr. Beneš oficijelno obišče Dunaj.

Podobno pogodbo bo sklenila Avstrija tudi s Švedsko. Pogajanja so sicer komaj pričela, toda po prvih navdse ugodnih rezultatih sodeč bodo hitro in ugodno končala.

Trgovski dogovori s Švico se se sklenili pred nekaj tedni in bodo zlasti za Predarlško velikega pomena. Enaka pogajanja z Madžarsko doslej še niso dovedla do rezultatov, vendar so v glavnih obrisih tudi te pogodbe že skicirane kljub ogromnim težkočam, ki so nastale pri teh razgovorih. Z Nemčijo, Češko, Poljsko, Francijo in Belgijo bo sklenila Avstrija dodatne trgovske pogodbe. Z vsemi vlada mi so se že pričeli predrazgovori, ki so potrebni za regulacijo avtonomne carinske tarife in radi zvišanja izvoznih carin zunanjih držav. S temi dodatnimi pogodbami upa avstrijska vlada doseči znatne izvozne ugodnosti.

Pomirjenje spora za sedeže v svetu Društva narodov.

Prepir za sedeže v svetu Društva narodov se je polegel, odkar je Nemčija sporočila vladam velesil, da bo preklcala svoj pristop, če bi se sprejel v svet še zastopnik kake druge države. Francosko časopisje sicer še vedno vztraja in zagovarja poljsko kandidacijo toda v znatno mirnejšem tonu kot doslej. Španija še izjavlja, da bo v vsakem slučaju podpirala Nemčijo. Angleži pa že jasno govore, da o večjih izpremembah v Društvu narodov ni mislili.

Tudi angleški dominioni so se že oglašili in izjavili, da ne marajo nič slišati o razširjenju sveta. Angleški minister za kolonije ima že več ukazov, da opozori ministrski svet, da dominioni ne dovoljujejo nobenega drugega sedeža v Društvu narodov kot samo nemškega. Če ne bodo zadovoljni protesti posameznih držav pod angleško krono, bodo dominioni napravili proti nameravani razširitvi sveta skupen korak. Dominioni označujejo ves ta prepir za proste evropske intrige, ki naj Društvo narodov izpremene v latinski sindikat.

Generalni tajnik Društva narodov je pred odhodom iz Berlina pomirljivo poudarjal, da se bodo vse govorice o nastalih kandidaturah v svet Društva narodov razblinile najbrže v nič in da Nemčija mirno lahko računa na vsestransko lojalnost in tudi nepristransko izpolnitev njenih želja, ki jih misli predložiti Društvu narodov.

Izredna skupščina Društva narodov bo po zadnjih poročilih zborovala 8. in 9. marca. Svet Društva pa bo ostal v permanentci še do 13. marca. Na zadnjih sejah sveta bodo sodelovali še zastopniki Nemčije, takoj po tisti svečani seji, ki bo proklamirala njen sprejem. Ob tej priliki bodo govorili Chamberlain, Briand in Vandervelde in zastopnik bo odgovoril. Med zborovanjem Društva narodov bosta imela Briand in Stresemann posebno daljšo konferenco.

Angora, 18. febr. (Izv.) Po novem državljskem zakoniku bo v Turčiji odpravljena poligamija. Vsak polnoletni se bo mogel poljubno priznavati h katerikoli religiji.

Čičerin -- Motta.

Sovjetski komisar za zunanje zadeve je kakor znano obdolžil švicarsko vlado, da ni sprejela nobenega kompromisnega in posredovalnega predloga, ki naj bi Rusiji omogočil, da se udeleži pripravljane razorožitvene konference in da je že enkrat dano besedo preklcala.

Na te obdolžitve je sedaj predsednik Švice zelo ostro odgovoril:

Res je, da švicarska vlada ni hotela ničesar slišati o formalnem priznanju sovjetske Unije. To pa le vsled tega, ker je zahtevala, da Rusija poprej poravnava svoje materialne obveznosti napram Švici. Kakor znano je bilo švicarsko poslanstvo v Petrogradu leta 1919. oropano, en uradnik poslanstva umorjen in sovjetska vlada je zaplenila premoženje švicarskih državljani, ki znaša več sto milijonov frankov. Te stvari je hotela švicarska vlada urediti poprej, preden prizna sovjetsko Unijo. Na posredovanje Francije pa je švicarska vlada sprejela tale posredovalni predlog: »Švicarska vlada obžaluje usmrtiliv Vorovskija in atentate na Divilkovskega in Ahrensa in izjavlja, da je pripravljena radi mirne poravnave nakazati Vorovskijevi hčerki podporo in s sovjetsko vlado razpravljati o vseh medsebojnih spornih vprašanjih.« Ta predlog je stavila francoska vlada po predhodnem sporazumu z Rusijo, toda, ko ga je Švica sprejela, ga je Čičerin odklonil in s tem pogajanja razbil. Če Čičerin danes slika dejstva v drugačni luči, ne ostane pri resnici.

Madžarska afera.

SCHULTZE KONČNO ARETIRAN.

Tehnični svetovalec in posredovalec mažarskih ponarejevalcev, Schultze, se je predvčerajšnjim sam javil berlinski policiji. Bil je aretiran in izročili so ga sodišču, da ga zaslisi. Izpovedal je, da ga je Windischgrätz pregovoril k ponarejanju in je pri tem poudarjal, da se ponarejanje vrši z vednostjo in odobrenjem mažarske vlade. Nekaj časa je sodeloval, potem je pa ponarejevalsko družbo zapustil. — Značilno je, da policija ni mogla iztakniti tega skrivca, dokler se ni sam javil, čeprav je bival ves čas v Berlinu.

Schultze je bil nadporočnik v mažarski armadi in oddelkovodja v kartografskem inštitutu. Prve razgovore je po svojih izjavah imel z Windischgrätzom že leta 1923. Priprave za ponarejanje so trajale torej že več kot dve leti.

Pariz, 18. februarja. (Izv.) Policijski uradnik Doucette je odpotoval v Berlin, da bo navzoč pri zaslišanju aretiranega Schultzeja. Napram dopisniku »Matina« je izrazil mnenje, da je Schultze pri ponarejanju frankov igral popolnoma pasivno vlogo.

»V DUHU RAZOROŽITVE«

Washington, 18. febr. (Izv.) Senat je včeraj odobril proračun za vojno mornarico, ki predvideva izdatke 321.000.000 dolarjev. Senat je torej še za 4.000.000 dolarjev zvišal izdatke, ki jih je odobrila zbornica. Zbornica pa je odobrila že tudi proračun za vojsko, ki znaša 339.000.560 dolarjev.

NERESNIČNE VESTI O PRESTOPANJU V PRAVOSLAVJE.

Zagreb, 18. febr. (Izv.) Vesti, ki jih prinaša agencija »Beogradio«, da je odpotoval zagrebški nadškof dr. Bauer v Dalmacijo radi prestopanja katoličanov v pravoslavje na otoku Visu in drugod, so popolnoma neresnične. Nadškof dr. Bauer je odpotoval v Dalmacijo samo radi zdravljenja. Tudi vesti o novem prestopanju katoličanov v pravoslavje so neresnične.

JUGOSLOVANSKI PARNIK ZGOREL.

Belgrad, 18. febr. (Izv.) Po poročilih se je jugoslovanski parobrod »Izvore« s posadko 30 moč vred v Canalu la Manche v bližini Start Pointa vnel. Po odredbi angleške admiralijske sta takoj odpotovala dva parobroda na pomoč. Usoda tega parnika še ni znana.

ŠPIONAŽA V ROMUNIJI.

Belgrad, 18. febr. (Izv.) Iz Bukarešte poročajo: Bukareško časopisje poroča, da je policija odkrila veliko špionažno afero. Gre za zračno obrambo Romunije. Danes je bil tam aretiran zastopnik znane svetovne tovarne aeroplanov Focker. Preiskava je našla pri njem obsežno korespondenco, med njimi mnogo šifriranih pisem. Ključa za dešifriranje aretirane ni hotel izdati. Mislilo, da vsebujejo ta šifrirana pisma poročila o vseh važnih problemih obrambe Romunije. Istočasno so aretirali prokurista firme Focker, ki se slučajno nahaja v Bukarešti.

ITALIJA VLEČE GRČIJO V SVOJ KROG.

Belgrad, 18. febr. (Izv.) Iz Aten poročajo, da bo šel v drugi polovici meseca marca Pangalos v Rim, da bi se dogovoril z Mussolinijem radi skupnih smernic za politiko v Sredozemskem morju in na Balkanskem polotoku. To zblíževanje med Grčijo in Italijo mora zanimati tudi naše kroge.

POLITIČNE AMNESTIJE NA BOLGARSKEM.

Sofija, 18. febr. (Izv.) Ker je stopil v veljavo amnestijski zakon bo izpuščenih te dni nad 40 političnih obsojencev. Bivši minister v Stambolijskijevem kabinetu Aleksander Bolev in komunistični voditelj Kristof Kabačev sta že na svobodi.

Kupujte srečke za Orlovski stadion!

POZARI V AVSTRALIJI.

London, 18. febr. (Izv.) Radi silne vročine se požar v državi Victoria v Avstraliji še vedno razširja. Ljudstvo težko pričakuje dežja, ker drugače na omejitve požara ni niti misliti.

POVODENJ V SAARSKI KOTLINI.

Budimpešta, 18. februarja. (Izv.) O napadalu na poslanca Vaszonyia poročajo, da je bil nekoč že v zavodu za umobolne. Sedaj so ga zopet odpeljali v opazovalnico v Engelsfeldu, ker kaže znake slabomnosti.

Berlin, 18. februarja. (Izv.) Po poročilih iz Saarbrückena je reka Saar silno narasla, ker se je utrgal oblak. Voda je dosegla že višino 6 metrov. V luči je udarila čez obrežje in udrla v kleti nižje ležečih hiš. Voda še vedno narašča.

Mohorjani v Lavantinski škofiji.

»Slovenec« je prinesel zadnji teden zanimive podatke o tem, kako je Mohorjeva družba razširjena po posameznih župnijah in dekanijah ljubljanske škofije. Med župnijami je najboljša Litija, kjer pride na 100 prebivalcev že 18 Mohorjanov. To se pravi, da je že vsaka peta ali šesta oseba ud Mohorjeve družbe in torej pridejo Mohorjeve knjige skoro v vsako hišo. Med dekanijami je na prvem mestu Radovljica s 6,2%, na zadnjem pa Semič z 1,7%. Iz celotne statistike se vidi, da berejo največ na Gorenjskem, najmanj po vinski Dolenjski.

Kako je pa v lavantinski škofiji? Kako je po posameznih župnijah, tega nisem izračunal, ker to bi bil predolg račun. Med dekanijami pa sta najboljši Braslovče s 5,7 in Gornji grad s 5,2%. Druge dekanije si sledijo po tej vrsti: Mežiška dolina 4,1, Saleška dolina 4, Jarenina 3,7, Vuzenica 3,7, Stari trg 3,3, Slov. Bistrica 3,2, Konjice 3,1, Nova cerkev 3,1, Celje 3,1, Ljutomer 2,8, Sv. Lenart v Slov. gor. 2,8, Velika Nedelja 2,8, Ptuj 2,8, Videm 2,7, Dravsko polje 2,7, Maribor levi breg 2,6, Laško 2,4, Rogatec 2,4, Kozje 2,2, Zavrče 2,1, Šmarje 2,1, Dravograd 1,8, Marenberg 1,7, Maribor desni breg 1,6, Merska Soba 0,7 in Dolnja Lendava 0,6.

Popolnoma so lani izostale župnije Hoče, Sv. Rupert v Slov. gor., Koprivna in nekatero druge. Kaj je vzrok?

Cela škofija izkazuje 2,66% udov. Treba bo torej še dosti dela, da spravimo na začetnih 10%! Žal, od leta 1924. do 1925. smo nazadovale za 991 udov, to je za 5,8%! Omeniti pa moramo, da je število prebivalstva po nekaterih župnijah navedeno le približno in da vsled tega naš račun ni povsem zanesljiv in natančen.

Najslabše je v Prekmurju, kjer menda mnogo ljudi še vedno lažje čita knjige, ki so spisane v domačem narečju. Slabo je tudi za Dravo od Maribora proti Koroški. Castno izjemo dela tamkaj mala vuzeniška dekanija. Preseneti nas, kako so si celi veliki deli škofije enaki; štiri najboljše dekanije so na zapadu: Braslovče, Gornji grad, Mežiška dolina in Saleška dolina. Popolnoma enake so si s sede Celje, Novacerkev in Konjice, na drugi strani pa zopet Sv. Lenart v Slov. gor., Ptui in Velika Nedelja.

Poglejmo še naša mesta! Brežice imajo največ, namreč 6,8%, Slov. Bistrica 4,8, Ormož 2,4. V Ptuj ima mestna župnija 3,3, Sv. Peter in Pavel 1,74, Celje 1,76, v Mariboru pa franciškanska 1,82, stolna 1,67 (z bogoslovjem 2,2) in sv. Magdalena 1,1.

Narodna zavest, katoliško mišljenje, izobrazba, gospodarsko blagostanje, gorečnost poverjenikov — vse to jasno odseva iz mrtvih števil, katere prinaša leto za letom koledar Mohorjeve družbe.

NADŠKOF CZIEPLAK UMRL.

Paterson (New Jersey), 17. febr. (Izv.) Poljski nadškof Czieplak je umrl. Kakor znano, ga je boljševiška vlada zaprla in ga dolgo držala v ječah. Izpustili so ga šele na ponovno intervencije sv. stolice.

Atene, 18. febr. (Izv.) Grška vlada je začela pod pretezo miru v državi izvajati zopet politična pregajanja. Iznajala je dosedaj bivšega ministra Papanastaziusa, Kondilisa in 10 drugih častnikov.

London, 18. febr. (Izv.) Po poročilih iz Zeneve bodo na seji Društva narodov kljub protivljenju Mussolinija razpravljali o narodnih manjšinah. Zahteve, da se razpravlja tudi o narodnih manjšinah, so tako velike, da tega vprašanja ne bo mogoče odstaviti z dnevnega reda. Za narodne manjšine se je že ponovno zavzemal Nansen in bo to vprašanje gotovo prišlo na razpravljanje.

Ali že veš, da dobiš najcenejšo in najboljšo aluminijasto in emajlirano posodo le pri trvdki

Stanko Florjančič
trgovina z železrino
Ljubljana Sv. Petra cesta 85

Beleške

△ Še radiševcev v Sloveniji, Iv. Pucelj, se v zadnjem »Kmetijskem listu«^c zadržuje v SLS in njenega načelnika. Pucelj ni prav, da naši poslanci tako odločno nastopajo v skupščini in njenih odborih za Slovenijo, zlasti pa za njene gospodarske koristi. Njihovo zavzemanje za pravico in obsojanje krivic, katere prizadeva slovenskemu ljudstvu RR vlada, menuje »Kmetijski list«^c izzivatelj Seveda, če bi naši poslanci h krivicam, ki se Sloveniji godijo, k neusmiljenemu izžemanju našega kmetijskega ljudstva po davkih in k ubijanju naše industrije tako lepo molčali kakor molči g. Pucelj, bi mu bilo nemara ustreženo. Kajti on, g. Pucelj, bi najrajši, da bi Slovenci udarce, ki nam jih deli njegova mamica, srbska radikalna stranka v zvezi z g. Radičem, pohlevno sprejemali. Saj ti udarci g. Pucelja nič ne bole, kakor ne bole njegovega šefa, Stipice Radiča, ki se mu v vladi godi dobro kakor hrvaški raci v mastni kaluži. Zato so Puceljevemu listu govori naših poslancev zoper gospodarsko uničevanje Slovenije od strani Belgrada hujskanje, kakor pravi ta čedni list na drugi strani št. 7. Pravi, da g. Pucelj s svojim mirnim nastopom dosega lepe uspehe. Kje pa so ti vaši lepi uspehi, g. Pucelj? Mar v tem, da je, odkar ste z Radičem vladna stranka, v Sloveniji v enem letu več eksekucij nego jih je bilo prej v 50 letih? G. Pucelj se razburja, ker je dr. Korošec izjavil, da je treba Sloveniji misliti na učinkovit odpor proti davčni obremenitvi. Torej niti upreti bi se ne smeli, s postavnimi sredstvi seveda, zoper to, da nam stiskajo kri iz prstov? Mirno naj torej gledamo, kako nam z davki upropaščajo naše kmetije in našo obrt, tako nas uči zdaj g. Pucelj. Seveda, odkar je objavljena pogodba Puceljevega strankarskega šefa Radiča s Pašićem, vemo, da je Pucelj nadšel postal velesrbski centralist in dosledno seveda tudi Pucelj, ki je Radiču podložen. Zato piše zdaj njegov »Kmetijski list«^c čisto tako kakor »Jutro«, da moramo ponižno mahati z repkom, kadar nas centralizem davi in stiska. Pa se ti mož še predstavlja kot »slovenski samostojni kmet«.

Grof Kato,

japonski ministrski predsednik, ki je nedavno umrl. Kato je upeljal splošno volivno pravico. Umrl je v starosti 70 let po kratki bolezni.

Bogu in bližnjemu posvečeno življenje.

V samostanu »Marija Zvezda«^c pri Banjaluki v Bosni je 30. decembra 1925 umrl trapist p. Josip, po rodbinskem imenu Kiferle. Bil je neumorno delaven, pa tudi vedno zaveden Slovenec. Naj mu bo na tem mestu postavljen mal spomenik.

Rojen je bil leta 1853. v Borovnici. Krstili so ga za Antona. Imel je dobre starše. O prostem času so mu bile dobre poučne knjige najljubša zabava. Ljubil je tudi godbo, zlasti citre, ker je bil zelo vesele narave. Posebno pa ga je veselilo lepo petje. Že v prvi mladosti je sklenil posvetiti svoje življenje v blagor bližnjemu.

Leta 1874. se je poslovil od doma in je odšel k usmiljenim bratom na Dunaj. Dobil je redovno ime: brat Konštan. V bolnišnici je imel priliko, da se je seznanil z različnimi jeziki. Čez tri leta so ga poslali v Gorico, ker je tam primanjkovalo redovnikov Slovencev. — Brat Konštan se je v Gorici hitro udomačil. V prostem času je rad zahajal v okolico, zlasti v prijazni Slandrež. Obiskoval je bolnike, razgovarjal se z ljudmi, deklicam pa je prednašal slovenske narodne pesmi in jih učil peti. Bolniki, posebno otroci, so ga imeli radi. Matere, ki so prihajale z bolnimi otroci, so navadno povpraševale po bratu Konštanu in mu priporočale svoje malčke. Toda — v tem redu še ni našel, kar je iskal. Njegov duh

★ Zlet v Rim. Na razna vprašanja glede zleta v Rim od 30. avgusta do 8. septembra odgovarjamo: 1. da se udeležiti zleta lahko tudi nečlani in nečlanice orlovske organizacije, 2. da se bo izposlovala avdiencia pri sv. Očetu, 3. da bomo v Assisi, kjer se obhaja sedemstoletnica sv. Frančiška ostali en cel dan, 4. da se bo rok vplačila za ostalo vsoto še objavil. Prve prijave z vplačilom 200 Din naj se pošljejo do 15. marca. — Jugoslovanska orlovska zveza.

★ Kralj protektor ljubljanskega velesejma. Z dopisom dvornega maršalata z dne 15. t. m. je bilo obveščeno predsedstvo ljubljanskega velesejma, da je Nj. Vel. kralj tudi letos blagovolil prevzeti visoko pokroviteljstvo nad letošnjim vzorčnim velesejmom od 26. junija do 5. julija, kakor tudi nad pokrajinsko razstavo od 1. do 12. septembra. To visoko odlikovanje je nov dokaz, kako se naš kralj zanima za razvoj našega narodnega gospodarstva.

★ Katoliški dom pri sv. Duhu v Zagrebu. Pišejo nam: Franciskani-minoriti, ki smo bili izgnani pod pritiskom italijanske okupacijske oblasti od našega dragega ognjišča na Čresu v Istri, smo našli po dveletnem izbiranju pod tujim krovom svojo novo postojanko na periferiji mesta Zagreba pri cerkvi sv. Duha. S pomočjo dobrotnikov smo sezidali z velikimi žrtvami novi dom. Pod tem krovom je bila tudi dvorana, ki je služila vsem organizacijam naše katoliške okoliške mladine. Toda s prihodom naših novicev v Zagreb se je redovniška družina tako pomnožila, da je bila prisiljena odpovedati društvom uporabo dvorane. In sedaj nam preostane le, da si sezidamo novo izven samostanskih prostorov. Ne moremo in tudi ne smemo pustiti čez 200 organizirane mladine, ki smo jo z velikim znojem in trudom zbrali, usodi in nevarnostim mesta. Vidimo pa pred seboj ogromne težave, ki nas bodo spremljale pri tem podjetju. Zato stopamo pred vso katoliško javnost s prošnjo, da nam pomaga z denarjem ali z materialom, da nam odpre svoje plemenito srce, proži svojo radodarno desnico. Vsa, tudi najmanjši dar, bomo sprejeli kot dokaz ljubezni, s katero nam hitite nasproti, da ne opečamo v podjetju, ki bo služilo edinole naši dragi mladini. Vse dobrovoljne darove prosimo pošiljati na naslov: Odbor za gradnjo Hrvatskega prosvetnega doma, Zagreb, Sv. Duh br. 29. — Zaupamo v Boga in zavest katoličanov!

★ Akademski mladina za treznost. Akademsko treznostno društvo »Preporoč«^c v Zagrebu je te dni priredilo shod, ki je bil zelo dobro obiskan. Sprejeli so več sklepov, med temi sledeče: Prosvetno ministrstvo in druge šolske oblasti se naprosijo, da se v vse čitanke sprejmejo sestavki o škodljivosti alkohola in da se šolska mladina tudi drugače v šoli pouči o posledicah nezmernega uživanja alkoholnih pijač; ustanove in druge ugodnosti naj se podeljujejo v prvi vrsti dijakom abstinentom; na učne moči višjih učnih zavodov se naslovi apel, da se vzdrže alkohola in dajo tako mladini dober zgled; policijske oblasti se pozovejo, da najstrožje zabranijo pitkanje mladine po javnih lokalih v svrhu prodajanja cvetlic itd. in brezpogojno prepovedo dajanje alkoholnih pijač mladoletnim osebam; dobrodelna in prosvetna društva se nujno pozovejo, da pospešujejo abstinenco med mladino in dajejo v tem tudi sama dober zgled.

★ Stenografski kurz za časnikarje. Časnikarji, ki so člani JNU in ki se hočejo udeležiti stenografskega tečaja, naj se danes ali najkasneje jutri javijo predsedniku ljubljanske sekcije JNU ali kakemu odborniku.

je hrepenel še bolj navzgor. Izstopil je iz reda usmiljenih bratov, se poslovil od prijaznih ljudi in odšel. Kam? V Bosno!

Iz Banjaluke koraka po cesti dne 21. julija 1880 mlad mož. Zavije proti vzhodu in pride do reke Vrbas. Onstran pod brdom se razprostira svetovnoznani samostan očelov trapistov »Marija Zvezda«. Trapisti malo govorijo, pa tem več delajo. Obdelujejo zemljo, goje živinorejo, delajo sir, pivo, sukno itd. Vzdržujejo tudi deško sirotišnico in šolo. Tulec, ki je prišel do samostana, je Slovenec, naš veseli znanec, bivši brat Konštan. Postal je trapist, nadevši si ime brat Josip.

Ker je znal več jezikov, je kmalu postal samostanski vratar. Poverili so mu tudi domačo lekarno, katero je kot bivši usmiljeni brat spretno vodil. (Bilo je kmalu po okupaciji in zdravstvene razmere so bile žalostne. Samostanska lekarna je torej dobro delovala, seveda brezplačno.) Tu je bil brat Josip na svojem mestu, kakor riba v vodi. Ako je zapazil Slovence, ki so lomili nemščino, je brž udaril na slovenske strune, pa je bilo vsem prav. Vsakemu je dal kar je bilo treba, lažnim pa še jedil in kruha. Med drugimi je prišel tudi neki turški duhovnik iz Banjaluke in prosil za svojo ženo zdravlje. Imela je raka na prsih, pa zdravniki ji niso mogli pomagati. Brat Josip mu je dal zdravlje in dejal: »Mi damo zdravlja, Bog pa bo dal zdravje.« Žena je res ozdravela. Ves vesel je prišel Turek to povedati, zahvaljeval se je in prosil Božjega blagoslova trapistom.

★ Napredovanje pri poštni upravi. Poštni in brzojavni uradnik France Perko, uslužben pri poštnem in brzojavnem ravnanstvu v Ljubljani, je napredoval iz 3. v 2. skupino II. kategorije. Srečko Staut, poštni in brzojavni uradnik pri vojni pošti Belgrad 2, je napredoval iz 4. v 3. skupino II. kategorije.

★ Dr. Malka Šimec v Clevelandu. Cleveland »Ameriška Domovina«^c z dne 29. januarja poroča, da dospe tje kaj slovenska zdravstva dr. Malka Šimec, načelnica bakteriološkega laboratorija v Ljubljani. Na povabilo dr. Kerna bo predavala v tamkajšnjem Slovenskem narodnem domu o svojih vtisih v Ameriki. (Dr. Malka Šimec proučuje laboratorijske metode po ameriških bolnišnicah; v to svrhu je dobila ustanovo Rockefeller Foundation.)

★ Gdēna Visjakova v Belgradu. Te dni je gostovala v Belgradu gdnja Visjakova, ki v korist Materinskega združenja prireja večere svojih iger.

★ Resni postni čas porabimo za resno delo. Največja in najbolj hvaležna naloga naše organizacije in vsega slovenskega ljudstva je graditev najmodernejšega »Stadiona«. Prodajamo in kupujemo srečke loterije za »Stadion«.

★ Vprašanje jugoslovanskih državnih gledališč. »D. Volksblatt«^c poroča iz zanesljivega vira, da se pripravljajo v stvari jugoslovanskih gledališč dalekosežno izpremembe. Gledališči v Splitu in Bitolju se sploh zaprejo; značne izpremembe se izvrše tudi pri osješkem gledališču.

★ Tudi znamenje današnjih obupnih gospodarskih razmer. Osješka obrtniška korporacija je razpisala mesto nadzornika za pobiranje zakotnega obrtništva. Takoj se je oglasilo za to mesto, ki bo zelo skromno plačano, 8 osjeških samostojnih obrtnikov. Pač dokaz, kako težak je sedanjí položaj za obrtnike.

★ Kino zapeljivec. V Zagrebu so se v kratkem času pripetili zaporedoma trije slučajji, da so nedorasi dečki pod neodoljivim vplivom kinematografskih predstav zapustili dom in starše in izginili neznanu kam. V zadnjem izmed teh slučajev gre za 15 letnega Petra Polovića, sina zasebnega uradnika. Deček je zadnji čas vedno govoril, da ga vleče k morju; 14. t. m. je bil s svojim mlajšim bratom zopet v kinu. Po predstavi je izginil in se ni več vrnil domov.

★ Ovdaba proti osješki občini zaradi izvrševanja zakotne obrti. Osješka obrtniška korporacija je sklenila, da vloži proti osješki mestni občini ovadbo, ker daje potuho zakotnemu obrtništvu. Mesto ima namreč najetega plesarskega pomočnika, da ji izvršuje tostarva dela, desi ta pomočnik ni samostojen obrtnik. Mestna oblast bo prišla na ta način v čuden položaj, da bo sodnik in toženec obenem.

★ Tihotapska afera pri družbi »Tung-ram«^c v Zemunu. Trdka »Tungram«^c v Zemunu objavlja v listih pojasnilo, da je zagrešil carinske pregreške, o katerih so te dni poročali listi, eden izmed družinskih uradnikov na svojo pest. Tega uradnika je oblast zaprla in tebe proti njemu preiskava. Družba sama pri celi stvari ni udeležena.

★ Mlekarska zadruga v Novem mestu, ki ima svoje poslovne prostore v hiši Ljudske posojilnice, ima za odjemalce na razpolago: polmastno pasterizirano mleko 1 liter 2.25 Din, pinjeno pasteriz. mleko 1 l po 1 Din, posneto pasteriz. mleko 1 l po 0.50 Din, posneto mleko za krmo 1 l po 0.25 Din, smetana pasterizirana 1 l po 16 Din, najfinejše čajno maslo 1 kg 60 Din, najfinejše kuhano maslo 1 kg po 40 Din, skuta (domači sir) 1 kg po 6 Din, sirotka za krmo 30 l 2 Din. — Pri večjem prevzemu posnetega mleka in posameznih mlečnih izdelkov večji popust.

Brat Josip pa je kmalu spoznal, da je siromastva in bede v Bosni mnogo kriva zanemarjenost in lenoba. Tako lenih delavcev na polju še nism videl kakor v Bosni, je dejal. Pa si je mislil: Dobro bi bilo poslati nekaj dečkov na Kranjsko, da bi se naučili pridnosti. Odbral je šest dečkov-učencev iz sirotišnice in jih poslal v Ljubljano. Prvi trije: Krajnović, Trdtković in Kujundžić so bili dve leti v gimnaziji, potem pa so odšli v novo otvorenjo gimnazijo v Travnik. Postali so vsi trije duhovniki. Drugi trije pa so se učili obrti ter se po končanem uku vrnili v Bosno.

Med tem časom je pril prišel v samostan vrh-bosanski nadškof dr. Stadler. Redovniki so se mu vsak zase po vrsti poklonili in ga pozdravili, seveda v nemškem jeziku. Brat Josip pa je naredil izjemo. Pozdravil ga je v narodnem jeziku. Stadlerja je to ugajalo in ga vpraša: »Ste li Hrvat?« On: »Ne, prevrženi; Slovenec sem!« Nadškof ga je povprašal, odkod je prišel, kaj je bil, kaj zna itd. Naposled reče: »Dobro. Ako se hočete učiti bogoslovja in kar je še treba, lahko postanete mašnik. Priliko imate, ker je iz Francije prišel sem profesor teologije.« Tako se je zgodilo. Prišlo se je novo učenje. Brat Josip je dobil dovoljenje, da se sme učiti tudi še večer po končanem delu. Večer za večerom, ko so drugi že spali, je v njegovi sobici, dve do tri ure gorela luč. Spal je tri do štiri ure na dan. Polovičarstva ni maral, zato se je pridno učil.

Leta 1885. ga je banjalški škof posvetil

Radi preselitve drogerije

daje od 1. februarja t. l. dalje

10%
popust

drogerija »ADRIJA«, parfumerija
in fotomanufaktura

LJUBLJANA, Selenburgova ul. 5

★ Prodaja čevljev tovarn Peter Kozina in Ko. po znižanih cenah v trgovinah Aleksandrova cesta 1 in Breg 20 se izjemno podaljša do konca tega meseca, ker se do sedaj ni moglo vsem odjemalcem postreči, na kar se opozarja cenj. občinstvo. 1043

★ Iz gibanja poštne organizacije. Zveza poštne organizacije je sklenila z Gospodarsko zadrugo poštne uslužbenec v Ljubljani za nabavo blaga, obleke i. dr. na obroke poštne uslužbenec v Sloveniji naslednje pogodbe: 1. Zveza poštne organizacije za Slovenijo v Ljubljani pristopi za člana k Zadrugi poštne uslužbenec v Ljubljani in plača delež ter pristopnino v znesku 110 Din. 2. Zveza poštne organizacije za Slovenijo v Ljubljani ukine izdajanje lastnih nakazil na svoj lastni račun z 31. decembrom 1925 in se poslužuje od 1. januarja 1926 samo nakazil Gospodarske zadruge, ki stavi Zvezi na razpolago potrebno število nakazilnih obrazcev. V prvi vrsti bo izdajala Zveza ta nakazila tistim svojim članom, kateri niso člani Gospodarske zadruge; izdajati jih pa sme vsem svojim članom. 3. Nakazila za nabavo blaga, oblek in dr. pri tvrdkih izdaja Zveza poštne organizacije in Gospodarska zadruga. Mesečna odplačila odtegne Gospodarska zadruga po računovodstvu poštnega ravnateljstva od mesečnih prejemkov vsem nabaviteljem, ne glede na to, ali jim je izdala nakazilo Zveza ali Gospodarska zadruga. 4. Zveza poštne organizacije jamči za redno odplačevanje porabljenih kreditov, ki jih bo izdala v lastnem območju. Zato Zveza stalno podpisuje izjave dolžnikov, katerim izda ona nakazila kakor porok in plačnik. 5. Gospodarska zadruga odstopi od celokupnega svojega prometa s tvrdkami Zvezi poštne organizacije 2 (dva) odstotka provizije, in sicer ne glede na to, ali je izdala nakazila Gospodarska zadruga ali Zveza poštne organizacije. Obračun te provizije med Zvezo in Zadrugo je polleten. Zadruga pa bo dajala Zvezi na njeno zahtevo tudi poprej potrebne predjame na račun omenjenih dveh odstotkov provizije. 6. Od Zveze poštne organizacije pooblašeni zastopniki (eden ali največ trije) imajo pravico, pregledati knjige Gospodarske zadruge samo toliko, da ugotovijo višino vseh nabav pri tvrdkah ter tako kontrolirajo pravilno odmero provizije Zvezi. 7. Gospodarska zadruga se zaveže, če ne bo zadržkov, upo-

Norma Shearer,

amerikanska filmska igralka ima najkrotkejšega slona.

v mašnika. Snoval pa je že nov načrt. Ko je bil še v Gorici, je videl, kako se v obmejnih krajih Slovencev slabo godi glede šolstva. Slovenski otroci so morali v italijanske šole, kjer so se potujčevali. Misli je, da naj bi se ustanovil red »Slovenskih šolskih bratov«. Za zaščitnika bi imeli sv. Cirila in bi se zvali »Ciriljanci«. Njihov smoter bi bil, varovati slovenske otroke potujčevanja in jim nuditi pouk v maternem jeziku. Misel je bila, toda sredstev ni bilo. Sedaj, ko je postal duhovnik, bi šlo morda lažje, si je mislil. Napravil je načrt in si izprosil dovoljenje, da obišče domači kraj in Ljubljano. Napravil pa je ovinek. Šel je v Djakovo do biskupa Strossmayerja ter mu popisal razmere in pojasnil svoj načrt. Odgovor Strossmayerjev je bil: »Ako morete vresničiti svoj načrt, mi bo v veliko veselje in vam obljubim svojo pomoč.« Tudi v Ljubljani se je bil oglasil pri nekaterih rodoljubih, ki so odobraval njegov načrt.

Ko se je pa vrnil v samostan in povedal, kod je hodil in kje je bil, pa so ga pogledali nekoliko čez oči. No, recimo: Dobil je piko. On se pa ni ustrašil. Obrnil se je na višjo instanco: pisal je v Rim. Tam pa so mu odsvetovali in ga opozorili, da ga večje stroge redovne obljube, in bi ne bilo pravilno, če bi započel kaj lažjega. Klonil je glavo. Rodoljubi v Ljubljani pa so še istega leta ustanovili nekaj podobnega in praktičnega, namreč »Družbo sv. Cirila in Metod«^c. O tej družbi se je izrazil pokojni Matej Močnik, da je izmed najkoristnejših, kar jih imamo Slovenci. Najbolj

števati tudi terjatve, ki jih ima Zveza do svojih dolžnikov od časa pred 1. januarjem 1926 na račun nabave blaga, to se pravi, da bo Zadruga proti naknadnemu obračunu odtegnila na svoj račun tudi zneske tistim uslužbenecem, katerih dolžne vrste bo Zveza prezentirala Zadruzi. 8. Zveza poštinih organizacij končno javno in nepreklicno zbirše svojo terjatev napram Gospodarski zadruzi v znesku 52.578 dinarjev, tako da nima z 31. decembrom 1925 Zvezo napram Zadruzi nikakih terjatev več.

Prasička dva je sosed zaklal
Prijetelje svoje vse je zbral.
Po cvčku nazadnje in tečem kosili
Tri lonce so »Buddha« čaja izpili.

Ljubljana

○ Kip dr. Kreka (doprsni) je razstavljen v izložbenem oknu bukvarne Kleinmayr & Bamberg na Miklošičevi cesti. Kip je delo znanega akademičnega slikarja Bernekerja.

○ XII. prosvetni večer, ki se vrši danes zvečer v Ljudskem domu, bo nudil zelo aktualno stvarino. Vsak dan čitamo v listih o pripravah za polet na severni tečaj. Zato je primerno, da si ogledamo zgodovino ekspedicij, tako Pearyjevo, kakor tudi Nansenovo in najnovejšo Amundsenovo. Poleg tega bodo številne slike kazale naravne krasote polarnih pokrajin, ledenikov, fjordov itd. Zato opozarjamo zlasti mladino, da se tega predavanja gotovo udeleži. Predava gosp. profesor Šarabon.

○ »Številke gospe Rožmarinke«, veseloigro s petjem v petih dejanjih, ki jo ponovi Ljudski oder v nedeljo ob pol 4. uri popoldne, je kritika — kar navadno ni običajno — zelo laskavo pohvalila in pravi, da je igra dobro presajena v naše domače razmere, ki jim je trnovsko predmestje s svojimi izvoščki in drugimi tipi iz ljubljanske družbe primeren milje. Ker se obeta zelo dober obisk, se občinstvo opozarja, da si preskrbi vstopnice že v predprodaji.

○ Slov. kat. akad. starešinstvo v Ljubljani. Nocoj ob osmih bo predaval v Akademskem domu — dvorana — Miklošičeva cesta 5, dr. A. Breclj: »Problem Slovenov v Italiji«. Vabimo vse člane, akademike in po njih vpeljane poslušalce. — Odbor.

○ Ljubljanskim pevskim zborom. V petek, 19. t. m., skupna vaja ob tri četrti na 20 v Glasbeni Matici. Juvane: Slovenska zemlja, Adamič: Zdravica. — Pr. odbor lj. župe J. P. S.

○ Kredni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani je daroval za časnikiški pokojninski sklad 1000 Din.

○ Organizacija prodaje je v Ljubljani in bližnji okolici najlažja. Tu je vse organizirano. Zaupniki, ki imajo srečke za loterijo Stadion, naj se samo potrudijo na sestanke, zborovanja, fantov, deklet in žena, pa bodo na tisoče srečk hitro spravili v denar. Potem pa hitro po nove bloke v Ljudski dom.

○ Imenovanje upravnika glavne pošte. Kakor smo že pred dnevi poročali, je bil dosedanji ravnatelj ljubljanske glavne pošte g. Josip Kurent brzojavno vpokojen. Sedaj se nam poroča, da je poštno in brzojavno ministrstvo imenovalo z večerašnjim dnem pošte nega in brzojavnega uradnika II. kategorije 2 skupine g. Josipa Vrtočca, ki je dosedaj služboval na glavni pošti za upravnika ljubljanske glavne pošte ter ga je pomaknilo v tem svojstvu iz 2. skupine v 1. skupino II. kategorije. — Imenovani je bil rojen 20. jan. 1870 v Podragi ter ima danes 34 službenih let. V tem slučaju se je vendarle okosteneli birokratizem nekoliko zmajal in šlo je vse kot — po žnorcil!

○ Stanje mestne stalne gasilske straže. Iz tozadavne statistike posnemamo: Koncem leta 1925 je imela mestna stalna gasilska straža: 1 interimnega poveljnika (ravnatelj Barle), 1 četarja (Furlan), 1 členarja, ki je obenem šofer (Fatur), 1 vrstarja (Košček), 3 šoferje

(Gornik, Zgajnar, Kunej), 6 gasilcev (Buh, Florjancič, Indof, Cotman, Kocjan, Ogrin). Poleg tega so prideleni mestni stalni gasilski straži: 2 telefonista (Kumelj, Kačar) in 1 reševalec (Zdravič). Mestna stalna gasilska straža je imela potemtakem dne 31. decembra 1925 poleg interimnega poveljnika, s telefonisti in reševalci vred 15 moških, torej dva manj kot 31. decembra 1924. — Moštvo stalne gasilske straže je po večini obrtnega stanu, kakor ključavničarji, mizarji, tesarji, čevljarji itd. Koncem leta 1925 so bili pri stalni gasilski straži: 4 ključavničarji (Furlan, Fatur, Kunej, Buh); 4 mizarji (Gornik, Kocjan, Indof, Ogrin); 1 tesar (Zgajnar); 1 tapetnik (Košček); 2 čevljarja (Florjancič, Kumelj); 1 sobni slikar (Cotman); 2 brez posebne obrti (Zdravič, Kačar). Obrtniki stalne gasilske straže so bili zaposleni po večini v mestni delavnici v Mestnem domu, pri več delih in poslih pa tudi izven delavnice, zlasti po šolah, ubožnicah in drugih mestnih hišah pri vzdrževanju centralnih kurjav, na mestnem kopališču ob Ljubljani itd. — Stalna gasilska straža je v letu 1925 vršila svoj posel s povojnim uspehom; imela je: en večji požar, pet srednjih požarov, 13 manjših požarov, dva gozdna požara, pet slepih požarov, to so naznanjeni požari pri katerih pa gasilska straža ni prišla do delovanja; pet nesreč, h katerim je bilo klicano gasilstvo. — Vaj in predavanj je imela gasilska straža 22, katere je vodil, odnosno imel poveljnik gospod Barle. — Reševalni oddelek, ki je pridelen stalni gasilski straži, je prepeljal 1555 ranjencev in bolnikov. Rešilni avtomobil (nabavljen in izročen uporabi dne 20. marca 1925) je prepeljal 240 ranjencev in bolnikov in od teh je bilo takoj plačanih v gotovini 146 voženj. — Stalna gasilska straža razpolaga z eno avtomotorko, opremljeno z vsemi potrebščinami (Rosenbauer, odnosno Steyer 1923); en orodni avto (Fiat) z različnim gasilskim orodjem in pripravo, en sanitetni avtomobil (Steyer), 1149 metrov cevi, 4 nastavcevi (z dvojnimi iztočnimi grlom), 8 lestev, 13 oblek, 13 čelad in 12 pasov. — Potrebuje pa še: eno priključno motorno brizgalnico, eno drčo, ki bi bila obenem lovnica, en aparat za gašenje mineralnih olj, tri gasilce (enega mehanika, enega krojača, enega zidarja), katere bi bilo sprejeti in izvežbati za gasilce.

K regulaciji Glinščice in Gradaščice.

Najpripravnejša točka ljubljanskega predmestja za industrializacijo je brez dvoma teritorij viške občine. Ta se bo pa začela razvijati, kadar bo izpeljan v občini vodovod in kanalizacija. Del naše občine, Rožna dolina, ki je sedaj zaradi slabe vode in slabih odtokov precej močvirna, bo z kanalizacijo vsestransko pridobila. Idilična Krekova naselbina bo postala še večje vrednosti za delavstvo, ki bo z zdravstvenega stališča mnogo pridobilo. Kanalizacija pa se ne more izvršiti, če se ne regulirajo Gradaščica in Glinščica. Po dolgoletnem prizadevanju se je končno posrečilo speljati cel načrt tako daleč, da se je s prvim delom regulacije začelo in končalo to zimo. Izgotovljen je sedaj nov moderen betonski jezik v Kozarjah. Iz poročila gradbene direkcije je razvidno, da se je ta zavzela za regulacijo z vso močjo, kakor tudi glavni odbor za obdelovanje ljubljanskega barja.

Zadnji čas so se čule razne vesti in trditve, da se bo z drugim delom regulacije pričelo že koncem tega meseca, če bodo to dopuščale vremenske prilike. Brez vsakega dvoma ni potreba poudarjati še enkrat velikih koristi za splošno blagostanje, ki jih bomo imeli od te regulacije. Po informacijah bi se dotične vesti in trditve, da se bo začelo z drugim delom regulacije, precej odgovarjale resnici, če ne bi bilo menda nekega priziva mest-

sirotišnici so ga imeli radi. Popolnoma slep ni bil, a ljudi ni poznal. To pa mu je bilo v dobro, kakor se je pošalil. Marsikateri je šel raje k njemu k spovedi, ker si je mislil: »Ta ne vidi, me ne pozna.« Za dečke v sirotišnici so vpeljali posebno mašo, pri kateri pojo sami v maternem jeziku. Tudi pri tem je sodeloval p. Josip. Dejal je: »Petje v domačem jeziku gre bolj do srca in v mladini vzbuja tudi narodno zavest.«

Dne 22. julija 1925 je praznoval 40 letnico mašništva in 45 letnico strogega trapistovskega življenja.

Prišli pa so božji poslanci — začele so ga boleti noge. Pa si je zapel pesmico: »Kratki so dnevi na svetu za nas, urno nam zgine doleteni čas.« Tudi zadnje čase je še rad pel. S samostanskim pevovodjo je večkrat zapel kako slovensko Marijino pesmico. Potožil je, da ga noge bole, toda miroval ni. Dne 30. decembra 1925 je kakor ponavadi opravil sveto mašo. Pa kakor bi še ne bilo dovolj, še malo delo ljubezni je hotel storiti. Obiskal je bolnega redovnega sobrata ter ga tolažil. Potem pa je potožil, da mu je slabo in mirno je poprosil za sv. poslednje olje. Spravili so ga v posteljo in če tudi niso mislili, da bo že umrl, so mu spoznili prošnjo in mu podelili sv. poslednje olje. Takoj na to pa je mirno zaspal v Gospodu, star 72 let.

Usmiljeni brat in trapist nad 50 let! Pol stoletja neumornega dela, posvečenega Bogu in bližnjemu! Plemenita krščanska, slovenska duša bo še dolgo slovel v spominu vseh, ki so ga poznali.

ne občine ljubljanske radi zopetne upostavitve jez v Koleziji.

Svoječasno se je po dolgem prizadevanju posrečilo odpraviti jez v Koleziji, ki je odtok vode precej časa oviral. Vkljub temu, da je bila odprava jez v korist splošnosti, se je zadnje čase začela akcija za ponovno upostavitve jez v Koleziji, ki bi prinesel koristi morda posameznim, splošnosti ali pa vsaj veliki večini pa bi zopetna upostavitve jez mnogo škodovala. Baje je mestna občina radi tega jez vložila na velikega župana priziv ter se z regulacijo omenjenih voda seveda ne bo moglo prej začeti, dokler ne bo ta priziv rešen. Lastniki zemljišč v območju občine v teritoriju, ki pride pri regulaciji v poštev, od jez ugotovo ne bodo imeli nobenih koristi. Nerazumljivo pa je, da se od strani, ki ima pri omenjeni regulaciji velik interes, ovira hote ali nehoče izvršitev, oziroma pospešitev projektirane izravnave vodne struge. Če je stvar vložena v smislu zopetne upostavitve jez, se merodajni faktorji s tem ljubljanskemu prebivalstvu gotovo ne bodo prikupili. V interesu splošnosti, kar poudarjam še enkrat, je, da se regulacija, ki bo sama na sebi trajala dalj časa, pospeši z vsemi silami, ter se vsi merodajni faktorji zavzamejo za izvršitev načrta ne glede na levo in desno. Čisto gotovo nimamo namena kritizirati na nobeno stran, zdelo pa se nam je potrebno opozoriti na to stvar merodajne činitelje.

Vrhnik

Na pustno nedeljo, ko drugod plešejo in norijo, so priredila naša društva v Rokodelskem domu zabavni večer pri pogrnjenih mizah. Na sporedu sta bil dve burki: dvodejanka »Pošna skrivnost« in enodejanka »Zverinski umor«, dalje spevoigra »Dva postopača« ter šalivi kuplet »Če le veter ne pihlja«. Dvorana je bila nabito polna in je moralo mnogo ljudi oditi brez vstopnic. Prijetna zabava se je razvila že ob 7. uri, ko je mešan zbor odpel razne umetne in narodne pesmi iz Grumovega 4. venčka, dalje »Priatelj iz Ljubljane« itd. Oglasil se je med pavzami tudi verški moški zbor. Vsled res dobrega izvajanja sicer malo preboga tega sporeda je zavladalo pošteno veselo razpoloženje. Višek odobravanja so dosegli »Bacek«, »Tiho« in »Mirno«, ki so izzvali prave salve smeha. Pogodili so izborni svoje igralske in pevske vloge. Ne dosti manj je učinkovala šaloigra »Pošna skrivnost«, kjer se je Janezu posrečilo izborni pogoditi kmetškega hlapca - analfabeta, ki je konečno prejel zahtevane »klobase«. Kuplet »Če le veter ne pihlja«, ki ga je z njemu lastno mimiko izvajal g. Japelj, se je moral ponoviti. Nazadnje so igralci, ki se jim je pa že poznala utrujenost, vprizorili še šaloigro »Zločinski umor«, katera pa ni tako učinkovala, kakor je bilo pričakovati, dasi sta sodni svetnik in hišna gospodinja bila kos svojima vlogama. Pohvaliti je treba topot zlasti točen pričetek in pa okolnost, da je vodstvo odmore skrajšalo na minimum na ta način, da so vrzeli zamašili naši vrli pevci s solistom g. Hrenom, ki so se neumerno oglašali ter tako izdatno pripomogli k tako nepričakovano lepemu uspehu. Ob splošnem zadovoljstvu je v najlepšem redu dostojno završil ta zabavni večer.

Radio. Tudi Vrhničanje izkoriščajo moderne tehnične iznajdbe. Tako imajo svoj radio v tovarni »Globus«, lekarna Hočevar in tesni trgovci g. Tomšič.

Umrli je dne 13. t. m. g. Ignac Kranjc, v starosti 72 let. Bil je veren mož in zvest prištaš SLS.

Štedenje. Gospa upraviteljica vrhniškega kolodvora je odšla v novo službo na Drenov grič. Dokler je bila ona tu, je upravljala brezhibno sama ves kolodvor s pomočjo enega skladiščnika, dasiravno ni večjega prometa nego je bil doslej. Upravitelj vrhniškega kolodvora je postal gosp. Stroj, dosedanji upravitelj kolodvora v Borovnici.

Električna razsvetljava. Po zaslugi naše električne zadruge imamo krasno razsvetljavo. Zanimanje za elektriko raste, kajti tovarna »Globus« je že prevzela tok od Zadržne elektrarne, ki ga dobiva od centrale v Zireh.

Naraščaj našega orlovskega odseka priredi v nedeljo popoldne ob pol 4. uri in zvečer ob pol 8. uri pravilčno igro v 3 dejanjih »Palček potep«. Starši naraščajnikov kakor tudi drugi prijatelji mladine vljudno vabljeni.

Maribor

○ »Naš dom«. Izšla je druga številka a bogato vsebino. Naročnikom se je že razposlala. »Naš dom« je v novem letu pridobil lep, širok krog naročnikov in sodelavcev.

○ Delu slava, delu čast! izide tle dni v založbi Prosvetne zveze. Brošura, izdana kot prosvetna knjižnica, II. zvezek, obravnava predavanje in potek, resolucije prvih delavskih dnevo v Mariboru. Naročila sprejema Prosvetna zveza v Mariboru, Aleksandrova c. 6.

○ Umrli je 16. t. m. v Pesniškem dvoru pri Mariboru Elizabeta Ferk, roj. Wressner, soproga trgovca, gostilničarja in posestnika Ivana Ferka, v 47. letu svoje starosti. Pokopali so jo včeraj.

○ Film »Moč in lepota« v Mariboru. Nekateri vodje in voditeljice šol so se zglasile pri prosvetnemu šefu dr. Poljancu s prošnjo, da bi prepovedal obisk filma »Moč in lepota« v Apollo-kinu. Predvsem je šel protest proti seimarski reklami in slikam, ki so v Adamo-

vi obleki nabite na vseh koncih in krajih mariborskih ulic in ki morda dajejo filmu čisto drugo luč — vsaj v reklam.

○ Nabiralna akcija za zračno lopo protituberkulozne lige v Mariboru je bila tako od privatnikov kot od javnih oblastev in zavodov pristržno sprejeta. Materijelni uspeh je naravnost presenetljiv.

○ Med državnimi uradniki. Dva »uslužbeniška« lista izpolni v dneh po prestatnem predpustu, v datumih in številkah bodi natančen, čeprav se v njih ne spoznaš — doli se bodo že. Nanje prilepi vsakih deset let nove fotografije o svojem postopnem pešanju v državni službi, tako da boš v zadnjem razvoju pokazal tip prečanskega vršilca »državnih dužnosti«. Ves proces itak ni drag. 50 Din po pustu in proti koncu meseca je dandanes za državnega uradnika itak malenkost in podpirati je treba vse stanove, ne izvemši »državne štamparije« in fotografe. Grandiozna misel te pametne, vse skozi pregledne in v bodočih osebnih spremembah najhitrejšje kontrole je spričo nad 250.000 teh osrečencev po soglasnem mnenju mariborskih inteligentov vseh sort, tale: Balkanske manire je treba odstraniti. Zato oni, ki so vzvišeni nad vsako nepoštenostjo, morajo zahtevati številke, datume in protokole od onih, ki bi se ne dali premotiti in čakajo poštna leta na obični avanzma in povišice; in fotografije, pri katerih nam Mariborčanom pride na misel »Neue Fr. Presse« z različnimi fotografijami v stolpcu: »Wer weiß etwas?« Tudi nas v zadnjem mnenju potrjujejo podpis pravosodnega ministrstva in nevesči prava torej moramo znati, da smo v zvezi s »kriminalom«. Kar se pa tiče 50 Din, pa smo si v svesti tegale: Kdo nam pa še verjame, da prazen »žakelj« ne stoji po koncu!

○ Občni zbor JČL v Mariboru. V soboto se bo vršil v Mariboru v veliki dvorani Narodnega doma letni občni zbor JČL. Z občnim zborom je združen poslovljni večer generalnega konzula CSR dr. Otokarja Beneša. Isti večer bo predaval urednik Rasto Pustoslavšek o pohodu češkoslovaških legij skozi Sibirijo s skioptičnimi slikami. Igrala bo vojaška godba. K večeru so povabljeni zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Dostop imajo vsi člani Lige, dobrodošlo pa je tudi ostalo narodno občinstvo Maribora. — Odbor.

Hrastnik

Prosveta. Preteklo nedeljo se je vršilo drugo predavanje v Krekovi socialni šoli. Predaval je g. dr. Puntar. Slušatelji so pravi čas napolnili določeno sobo in pazljivo poslušali. Ob koncu je bila kratka živahna debata. Prihodnjo nedeljo je predavanje ob navadnem času.

Rudarske zadeve. Zadnji plačilni dan je bilo odpuščenih 38 delavcev. Največ so ob delo največji siromaki, ki so pri rudniku zdravje napravili in jih drugi podjetniki gotovo ne bodo mogli na delo vzeti. Vmes je tudi več takih, ki so že nad trideset let pri rudniku, ki so zaslužili pokojnino, ne pa breo. Zadnji čas je bilo veliko število delavstva vedno ob nedeljah na delu. Ravnotako je bilo veliko nadurnih delavcev. Zdi se, da je cela kriza umetno uprizorjena. Med ljudmi je razširjeno mnenje, da hoče TPD z odpuščanjem doseči, da bi delavcem odrgala tako zvane difference. Zaradi tega so se dogovorili nekateri rudarji, da bi se vršil v nedeljo dopoldne ob 9 shod, na kate-rega želijo poslanca dr. Gosarja. Dr. Gosarju so poslali brzojavno prošnjo v Belgrad.

Predpustno norenje na veliko je na pustni dan doseglo vrhunec. Pustne šeme so se v avtomobilu po Hrastniku vozile. 140 delavcev je od dela izostalo. Tudi znak razmer!

Umrli je na Brnici v Dolu pri Hrastniku 16 letna Musorjeva Angelca. Bila je zelo mirnega značaja in nadarjena. Dokler je ni zavratna jetika napadla, je obiskovala meščansko šolo v Celju. Pogreb pokojnice se vrši v petek jutraj ob 7 na Dolu.

Ljubljansko gledišče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek 19. febr.: Zaprt (generalka).
Sobota 20. febr.: Zaprt. (Ob pol 8 zvečer DESETI BRAT v operi.)

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek 19. febr.: VECNI MORNAR. Red A.
Sobota 20. febr. ob pol 8 zvečer: DESETI BRAT. Proslava 50 letnice umetniškega delovanja g. Antona Danila. Izven.

Mariborsko gledišče

Repertoar:

Petek, 19. febr.: Zaprt.
Sobota, 20. febr. ob 20: CIGANI. — A (kuponi).
Nedelja, 21. febr. ob 15: ZLAHTNI MEŠCAN. — Znižane cene. Zadnjič v sezoni.
Nedelja, 21. febr. ob 20: STAMBULSKA ROŽA. — (Kuponi) Gostovanje g. Vekosl. Janka, člana ljubljanske opere.
Ponedeljek, 22. febr.: Zaprt.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja 21. febr. ob pol 4 popoldne: ŠTEVILKE GOSPE ROŽMARINKE, veseloigra s petjem v petih dejanjih.

Dopisi

Fara pri Kostelu. (Zveza Slovenije z morjem.) G. Radoš iz Starega trga ob Kolpi se v Slovencu 11. t. m. zaganja v nas, ki se potegujemo za Musilovo progo, češ, da mi na eni strani trdimo, da smo revni, na drugi zopet, da smo smo bogati. G. Radoš naj le dobro preudari in prebere, kaj pišemo. V enem in istem dopisu je bilo res pisano o revščini in o bogastvu naših krajev. Mi smo revni sedaj: gosto smo naseljeni, polja je malo, kraji, zlasti hrvaški, so večinoma hriboviti. Istotam pa tudi trdimo, da imamo prirodno bogastvo, ki pa pride le po železnici in po poštev. Zato je tudi zahtevamo, ker smo prepričani, da le ž njo pridemo do blagostanja. Bodimo drug drugemu pravični! Če bi nam vi dokazali, kako potrebna da vam je železnica, bi se vam mi gotovo toliko ne protivili. Mislili bi: oni res težko živijo, to jim je rešitev, pustimo jih živeti! Vi pa vse mogoče delate zoper naše upravičene zahteve, samo da zmagate vi, ne da bi pomislili, da je od železnice odvisna naša eksistenca. Mi zahtevamo iz potrebe! Vi tudi venomer trdite, da je vaša proga krajša. Če že v Kočevju pogledamo, je naša proga trasirana naravnost v smeri proti morju, a vaša pa se takoj v Kočevju obrne na levo, v smeri proti Zagrebu. Po vašem načrtu bo železnica rabila gotovo pol ure že na progi Zagreb-Sušak, preden bo privzela do postaje Brod-Moravice, kjer se naša spoji z glavno progo. Tako bi prišla naša prej do cilja — do morja. Krajša proga pa je tudi cenejša. Popotnik, ki se odpravlja na daljše potovanje, poprej dobro premisli, katera proga je krajša in cenejša. V slučaju vojne je tudi v interesu države krajša in direktnjša zveza.

Viš. Izmed vseh ljubljanskih okrajev in predmestij je dosegel menda Viš rekord s predpustno razuzdanostjo. Posebno zadnje dni so se skoraj noč za nočjo prevlačevale do ranega jutra razne pijane tolpe, ki so po samotnejših ulicah razgrajale ter kalile nočni mir. Višek norosti in človeške propalosti pa smo videli na pustni torek in na pepelnico, žalostne slike pijanih mask, ki so se cel dan prevlačevale po cestah, ter doživeli par naravnost ognjenih prizorov. Pijane maske so uganjale stvari, ki jih je zmogel samo moralno popolnoma pokvarjen človek. V interesu javne morale je, da se norosti in pa včasih naravnost živinsko obnašanje nekaterih mask odpravi s tem, da se vsaj na pepelnico prepove točenje alkoholnih pijač, ter s tem prizori, pri katerih se naša mladina še bolj pokvari, odpravijo vsaj delno. Poleg drugih nelesnih predpustnih šal naj omenimo samo pokopavanje tako zvanega »puspac«. Na noben način se ne bi smelo trpeti, da se žali čut spoštovanja do mrtvih s tem, da se pri pokopavanju »puspac« opravljajo razni cerkveni obredi. Merodajni činitelji bi z odpravo starega običaja, ki gotovo ni v čast našemu narodu, prihranili našo mladino marsikatero nemoralno sliko, svojem takih norcev pa solze. Apeliramo na merodajne činitelje, da se z vsemi močmi zavamejo za odpravo razvade, ki je v sramoto celemu našemu narodu, ter pokopavanje »puspac« pod kaznijo prepove.

Cerkveni vestnik

LAVANTINSKA ŠKOFIJA LETA 1926.

Izšel je »Šematizem« neposredno sveti Stolici podrejene lavantinske knezoškofije za leto 1926. V knjigi sami se rabi izraz »škofijaski«, in je tudi ordinarij imenovan samo »škof lavantinski«. Šematizmu povzamemo sledeče podatke: Apostolski administraciji lavantinske škofije so pridruženi tudi tri župnije (Apače, Sv. Duh na Osirem vrhu, Kapla) iz sekvovske škofije, iz krške škofije dva dekanata (Dravograd in Mežiška dolina), iz somboteljske škofije (Prekmurje) tudi dva dekanata (Dolnja Lendava in Murska Sobota). Tako povečana škofija šteje skupaj 255 župnij in 225 kaplanij, 475 svetnih in 99 redovnih duhovnikov, vкуп 574 duhovnikov. 15 svetnih duhovnikov je izven škofije oziroma službe. Po slanju dne 1. januarja 1926 upravljajo 11 župnij redovniki, 10 župnij svetni duhovniki kot provizorji, dve župniji sta nezasedeni. Med kaplanijami so 4 ekspoziture. Nezasedenih je 69 navadnih kaplanij in ena ekspozitura. Med 475 svetnimi duhovniki je 24 penzionistov. Šk. titularnih konzistorijalnih svetovalcev je 8, duhovnih svetovalcev 42. Škofijska duhovščina šteje 26, šk. dijaško semenišče 83 gojenec. — Poleg 255 župnijskih cerkva ima škofija 356 podružnih in drugih cerkva ter 166 kaplanij. Redovniki so v škofiji: Minoriti v Ptuj (9), frančiškani: Nazarje (19), Brežice (8), Maribor (19), Sv. Trojica (10), Sv. Peter (3). Vкуп 68. — Lazaristi pri Sv. Jožefu nad Celjem 16. — Kapucini v Celju (15), v Studencih (10), v Ptuj (6). Vкуп 31. — Trapisti v Rajhenburgu 80. — Salezijanci v Verzeju (16), v Murski Soboti (4), vкуп 20. Vseh redovnikov je 215, med njimi 88 mašnikov. 11 duhovnikov-redovnikov in sicer 4 benediktinci, 1 lazarist, 6 nemškega kržiškega reda se nahaja po raznih župnijah, oziroma službah. — Pri fratrih ni naveden datum in kraj rojstva, dočim je to točno navedeno pri redovnicah. — Redovnic se nahaja v škofiji: Usmiljene sestre sv. Vincencija Pavelskega iz matrne hiše v Parizu, osrednja hiša v Ljubljani, podružnice v: 1. Maribor 38, 2. Ptuj 17, 3. Celje bolnišnica 25, 4. Celje invalidski dom 8, 5. Brežice 12, 6. Vojnik 11, 7. Slovenjgradec 14, 8. Trbovlje 8, vкуп 133 sester. Šolske sestre III. reda sv. Frančiška Asiškega v Mariboru imajo svojo lastno kongregacijo, ki je razdeljena od 1. 1922. v štiri provincije: slovensko, hrvaško, italijansko in ameriško. Kongregacija šteje vкуп 445 sester. Kak lep uspeh življenjskega dela rajnega g. stolnega profa Fr. Kosarja! — V lavantinski škofiji ima materina hiša v Mariboru 112 sester, podružnice: v magdalenskem predmestju v Mariboru 4, v Celju 21, v Kamnici 4, v Topolšici 9, v dijaškem semenišču 4, v Meljah 4 sestre. Vкуп 158. — Izven lavantinske škofije ima slovenska provinca v ljubljanski in krški škofiji še 103 sestre, hrvaška provinca šteje 83, italijanska 27, ameriška 74 sester, te vкуп 287. — Jugoslovanska provinca šolskih sester iz matrne hiše v Eggenbergu pri Gradcu ima glavni samostan pri Sv. Petru pri Mariboru z 12 sestrami in podružnice v Apačah 11, v Crncih 4, v Žilžih 4, v Dolnji Lendavi 6 sester. Vкуп 37 sester. Konvent Magdalensk v Studencih šteje 35 sester, sester križiškega reda je v Ormožu 21, pri Veliki nedelji 2. — Usmiljenec sv. Križa iz Ingeboha v Švici je v Konjicah 3, v Murski Soboti 10, v Beltincih 4. Omenimo naj še, da sta najstarejša duhovnika lavant. škofije Janez Edvard, v. p. k. župnik v Smarjeti pri Rimskih toplicah, in še vedno neurtudljivi, šli nadžupnik in dekan pri Sv. Martinu ob Slovenjgradu, Ivan Lenart. Prvi rojen leta 1844., drugi leta 1812., oba posvečena l. 1868. Zlatomartnikov je 10, katerim se, če Bog da, to leto pridruži Gregor Einspieler, prej proft v Tinjah, zdaj župnik v St. Juriju v Slovenkih gorah, in Karba Matija, župnik v Zrečah. —rn-

V stolnici bodo postne pridige ob petkih in nedeljah, in sicer v petek ob 6 Križev pot. ob pol 7 pridiga o: »Življenje s Kristusom«, na

to litanije; ob nedeljah ob pol 4 popoldne Križev pot, ob 4 pridiga: »Kristusova Cerkev in naše življenje«.

Glasba

Slava sv. Križu. Štiri pesmi za postni čas, za mešani zbor, deloma z orglami, zložil Anton Jobst, organist v Zireh. Samozaložba. Cena Din 6.50. Pesmi, odobrene od knezoškofijskega ordinariata v Ljubljani, bodo dobrodošle zlasti boljšim zborom. Zložene so v modernejšem slogu, vendar ne stavijo prevelikih zahtev na pevce. Zbirko priporočamo!

Komorni večer Konzervatorija Glasbene Matice v Ljubljani. V ponedeljek dne 22. t. m. ob 20.

Vera in kultura.

PROTESTANTSKI VSEUČILIŠKI REKTOR O VERSKI VZGOJI V ŠOLI.

Dr. Nikolaj Murray Buttler, rektor univerze Columbia v New Yorku, enem izmed vodilnih znanstvenih zavodov v Združenih državah, je nedavno v svojem javnem nastopnem govoru ostro kritikoval šolsko vzgojo v Ameriki. Rekel je med drugim: »V naši državi je izredno mnogo takih, ki soglašajo v tem, da ima nepokornost našega prebivalstva, ki nas razgaljuje pred celim svetom, mnogo globlje vzroke, nego se navadno misli. S pomnoževanjem sodišč, pospešenjem pravnega postopanja v kriminalnih slučajih in težkimi kaznimi zločinstvu ne bomo mogli uspešno zastaviti poti. Kršitev zakonov je posledica pomanjkanja discipline in samopremagovanja, to pa zopet posledica resnične vzgoje. Izboljšanja ne moremo pričakovati, dokler se ne odpravijo ti nedostatk. Domalega vsi naši zločinci so se šolali na naših državnih šolah in marsikateri izmed njih je užival celo višjo izobrazbo. To dejstvo nam mnogo pove. Ti ljudje se niso v resničnem smislu vzgajali. Šolali in disciplinirali ne doma ne v ljudski šoli ne v višjih učnih zavodih. Nikoli se niso učili, da bi sami sebe premagovali, dasiravno je samopremagovanje edino resnično varstvo proti nemoralu in nepokornosti nasproti zakonom.«

Dalje je izvajal dr. Buttler, da je velik del truda in stroškov za državne šole zaman, ako državna vzgoja tako malo stori za vzgojo značajev. Mnenje, da so mladi ljudje že dovolj pripravljeni za življenje, ako jim damo neko vrsto znanja iz raznih ved, je groteskna absurdnost. Delno znanje brez globlje, filozofske temeljne orientacije v poslednjih vprašanih življenja in človeške duševnosti je v vsakem oziru nezadostno. Tu more pomagati cerkevna verska vzgoja.

Potem se je protestant dr. Buttler obrnil na protestantske duhovščino in ji temeljito izprašal vest. »Ako hočemo povedati celo resnico — je rekel — »potem moramo reči, da je največja ovira za razmah pravega, iskrenega verskega življenja, za udejstvovanje vere naša protestantska duhovščina, ki ni le slabo plačana, ampak tudi slabo izobražena.« Svoj govor je zaključil Buttler z besedami: »Današnji svet potrebuje pred vsem zopet velikih apostolov in junakov vere, mož kakor sv. Dominik ali Frančišek Asiški.«

NEWYORSKI ŽUPAN O ZASLUGAH KATOLICANSTVA.

Drugi župan New Yorka. Mc Adov, po veroizpovedi protestant, je na nekem katoliškem zborovanju v Washingtonu nedavno izjavil, da je pripisati padanje javne nenravnosti v New Yorku v prvi vrsti katoliškemu vplivu. Šolska vzgoja, ki množi zgolj otrokovo znanje, ne stremi pa za moralno utrditvijo značajev, je nezadostna. V to svrhu je sodelovanje cerkve neobhodno potrebno. »Velikokrat — tako je nadaljeval — »prihajajo k meni odlične, tudi uradne osebnosti iz Londona, Pariza, Berlina,

uri zvečer se vrši v Filharmonični dvorani prvi komorni večer Konzervatorija Glasbene Matice v Ljubljani. Na tem komornem večeru nastopijo širje gojenici Konzervatorija in sicer: Rumpelj in Šušteršič, gojenca konz. prof. Šlajsa ter Zarnikova in Valjalo, gojenki konz. prof. Ravnika. Sporej je sledeči: 1. Dvojak: Sonatina za gosli in klavir, izvajata Šušteršič in Valjalo, 2. Beethoven: Sonata apassionata, igra na klavirju Zarnikova in 3. Cezar Franck: Sonata za gosli in klavir, igraata Rumpelj in Zarnikova. Odbor Glasbene Matice in ravateljstvo Konzervatorija vabita vse prijatelje, ki se zanimajo za napredek in razvoj te naše glasbene institucije, da posejijo ta večer v največjem številu. Spored, ki omogoča vstop v koncertno dvorano, stane 4 Din in se dobi v Matični knjigarni od danih naprej.

Tokija, Avstralije in iz drugih mest in delov sveta ter me vprašujejo, na kakšen način smo dosegli, da so ceste newyorškega mesta tako izredno čiste vsake predzrne, očitne prostitucije in s tem proste npravni, duševnih in fizičnih nevarnosti za ljudstvo; kako se nam je posrečilo, da smo popolnoma iztrebili javne hiše in preprečili, da revni ljudje ne oddajajo sob malopridnim ženskam. Dasi nisem katoličan, nikoli niti za trenutek ne pomišljam, da jim ne bi povedal, da je po mojem prepričanju vse to v prvi vrsti pripisati okolnosti, da se pri policiji in pri mestnih oblasteh visoko spoštuje in neizprošno uveljavlja ona tradicionalna spolna čistost, ki ima svoj vir v vplivu katoliške cerkve. Kajti katoliški ni le velik del mestnega prebivalstva, marveč so katoličani posebno številno zastopani tudi v vrstah newyorške policijskega uradništva in stražnega moštva.«

ZANIMIVA STATISTIKA KAT. UNIVERZE V FREIBURGU (SVICA).

V zimskem semestru je bilo vpisanih na tej univerzi 605 slušateljev (v preteklem letnem semestru 580). — Število se blizu predvojnemu stanju. — Na posamezne fakultete so takole razdeljeni: teološka 258, juridična 143, filozofska 104 in matematična — naravoslovna 100. Po državljanstvu je 351 Švicarjev in 254 inozemcev. Ti so zbrani iz mnogih držav: Francija 73, Nemčija 38, Zedinjene države 34, Holandija 23, Poljska 17, Litavska 11, Italija 10, Anglija in Irska 9, Španija 8, Jugoslavija 7, Avstrija 4, Ogrska in Luxenburška po 3; po eden pa iz Rusije, Belgije, Čehoslovaške, Švedske Rumunije, Lichtenstein, Danske, Kanade, Peru, Čile, Kolumbije, Perzije, Japonske in Oceanije. Res pisana družba.

Aleksander Volta kot katoličan. V časopisu »Rivista d'Italia« piše italijanski zgodovinar Carlo Volpati o notranjem življenju enega največjih fizikov novega časa — Aleksandra Volte, iznajditelja električnega toka. Študij o Volti je otvoril l. 1901 msgr. Achille Ratti, tedanji kustos Ambrozijanske knjižne in v Milanu in sedanji papež Pij XI., ki je bil našel zanimiv rokopiš nekega Voltovega učenca in ga priobčil v letopisu lombardskega znanstvenega instituta. Posebno važne zapiske o Volti pa je zapustil Silvio Pellico. Le-ta je bil zašel v protiversko družbo ter se tridesetimi leti skoraj popolnoma izgubil vero. Tedaj je ob neki priliki obiskal v Comu starega Volto in mu začel razlagati svoje »znanstvene« dvome nad vero. Volta je vzplamenel. Začel je opominjati mladega pesnika, naj se ne da premetiti po plehkem brezverstvu časa. Sam je bil v mladih letih izkusil verske dvome, toda po treznem premišljevanju se je kasneje oprestil vsakega dvoma in vsakega omahovanja v veri, ker je »povsod v naravi opazil rezbisrljiva božja znamenja«. Temeljito je proučil katoličanstvo in veruje v njegovo božanstvenost iz najgloblje prepričanja.

Socialni vestnik

Pregled obrtnih in trgovskih vajencev in vajenk za mesto Ljubljana in Maribor.

Stanje vajencev je pri nas še dokaj neznan. Vobče se prav malo ve, koliko jih imamo, še manj pa piše; zato danes podajamo samo pregled za Ljubljano in Maribor.

LJUBLJANA.

(Prva številka znači mojstre, druga vajence.) Čevljarji: mojstrov 79, vajencev 125; krojači: mojstrov 60, vajencev 124; šivilje 82, 236; modistinje 22, 58; krznarji 7, 19; tapetniki 10, 22; sedlarji 9, 19; mizarji 34, 142; kolariji 5, 10; pleskarji in slikarji 12, 14; brivci 33, 57; zobotehnik 10, 15; fotografji 12, 14; vrtnarji 4, 5; knjigovezi 6, 11; natakariji 14, 34; peki 21, 38; slaščičarji 4, 9; mesarji in prekejaevalci 41, 49; dimnikarji 7, 7; ključavničarji 31, 194; kovači 13, 47; mehaniki 19, 76; kleparji 21, 46; elektrotehnik 11, 43; urarji 7, 14; deset raznih kovinskih strok 19, 91; pet raznih oblač. strok: 12, 32; 4 lesne stroke: 10, 13; še 16 ostalih strok 26, 41; trgovine 100, 152.

MARIBOR.

Čevljarji 63, 100; krojači 43, 80; šivilje 90, 247; modistinje 13, 38; krznarji 1, 2; tapetniki 7, 18; sedlarji 9, 20; mizarji 37, 82; kolariji 7, 14; pleskarji in slikarji 17, 28; brivci 15, 21; zobotehnik 8, 12 fotografji 2, 5; vrt-

ničarski 11 mojstrov 144 vajencev, v mehanični 4 mojstri 30 vajencev; elektrotehnični 2 22 vajencev; v oblačilni 2 18 vajencev in 10 mojstrov raznih kovinskih strok zaposluje 60 vajencev.

MARIBOR.

Po 1 vajenca zaposluje 249 mojstrov; po 2 vajenca zaposluje 158 mojstrov; po 3 vajence 81 mojstrov; po 4 vajence 37 mojstrov.

Nad 5 vajencev pa zaposlujejo: v krojaški stroki 1 mojster 8 vajencev; šivilje 8 62 vajenk; modistinje 2 12 vajenk; v tapetniški 1 mojster 6 vajencev; v sedlarski 1 mojster 6 vajencev; v mizarški 2 mojstra 11 vajencev; v natakarski 1 mojster 5 vajencev; v ključavničarski 13 mojstrov 118 vajencev; v mesarski 1 5 vajencev; v mehanični 3 20 vajencev; v kleparski 2 13 vajencev; v elektrotehnični 3 18 vajencev; v raznih kovinskih strokah 2 mojstra 13 vajencev in v raznih oblačilnih 2 mojstra 12 vajencev.

S tem se vidi, kakšni slučajji so vse v porazdelitvi vajencev. Merilo, da odpade na mojstra samo en vajenec, prav malo drži. Kakor kažejo gornji podatki, vlada v tem popolna anarhija. Neka kovinska tovarna v Ljubljani ima kar celih 158 vajencev, zopet ima 11 ključavničarskih mojstrov skupno 144 vajencev, kar znači, da odpade povprečno na vsakega mojstra 11 vajencev. Naravnost strašno je razmerje pri šiviljah. V Ljubljani ima 14 šivilj kar 92 vajenk in v Mariboru 8 šivilj 62 vajenk. Podčrtali smo samo par slučajev, kar popolnoma zadostuje za sodbo, da je ravno vajeniško vprašanje najbolj zanemarjeno in bi bila dolžnost merodajnih faktorjev, da se za vajeniško vprašanje bolj zanimajo.

Poleg porazdelitve pa je še eno vprašanje, ki je enako pereče in ne zaveza samo vajencev, temveč vse, ki so zavezani zavarovanju, in zavarovanje samo. Po gorenjih ugotovitvah je vajencev v Ljubljani in Mariboru 3007, od teh jih je zavarovanih v V. meznem razredu 524 (dnevna mezda od 4.40—5.40 Din) v IV. mezdni 136 (dnevna mezda 3.60—4.40 dinarjev) v III. meznem razredu 51 (dnevna mezda 3.00—3.60 dinarjev) v II. meznem razredu 8 (dnevna mezda 2.50—3.00 dinarjev), v I. meznem razredu pa 2289 z dnevno mezdo do 2.50 Din. To so številke, ki grozno veliko povedo, tako za vajence same, kakor za celo zavarovanje. Včasih gredo posamezni slučajji celo tako daleč, da je kdo zavarovan kot vajenec v I. meznem razredu, pa je že v 26. letu starosti Tudi ta pregled bi bil zelo zanimiv v podrobnosti; upajmo, da pridemo tudi do tega, eno pa drži: vse premalo je za taka vprašanja v javnosti zanimanja. Za marsikatero stvar se včasih iščejo vzroki in sicer tam, kjer jih ni tam, kjer pa so, se ne vidijo ali omalovažujejo.

Zaenkrat naj zadostujejo te ugotovitve, ki so dragocene, posebno za one, ki se za ta vprašanja zanimajo. Prepričani pa smo, da bodo koristile tudi drugim. Če hočemo obrtni in trgovski naraščaj, kakor ga zahteva čas in potreba in če naj ima ta naraščaj življenjsko možnost, je dolžnost nas vseh, da smatramo vajeniško vprašanje za eno najbolj važnih socialnih vprašanj. C.

Delo »Hrvatskega Radiša« v letu 1925.

Pred nami ležijo podatki o delu »Hrvatskega Radiša« v l. 1925. Iz obvestila, ki ga je predložil upravni odbor glavni skupščini, povzemamo sledeče: Za nameščenje se je prijavilo v letu 1925 skupaj 1224 dečkov, od katerih so imeli 1102 potrebne predpogoje, dočim je bilo na razpolago 1336 služb. Nameščenih je bilo v tem letu 828 dečkov, od katerih jih je 30 odšlo v inozemstvo. Vsi dečki so večinoma iz najsiromašnejših rodbin, in sicer jih je 300 brez roditeljev, 585 jih je prineslo dokaze o siromaštvu, 610 dečkov je sinov težakov, delavcev in kmetov, a drugi so iz manj premožnih meščanskih krogov. Nameščeni so v 56 različnih obrti in so doma iz Hrvaške, Medmurja, Dalmacije, Bosne, Hercegovine in Istre. Društvo je imelo 323.032.20 Din stroškov. Članov je imelo društvo doma 12.777 in v Ameriki 522. Društvenih organizacij je v domovini 481 in v Ameriki 79, torej 560 organizacij skupno. Od začetka društvenega delovanja do konca leta 1925 je prešlo skozi društvo 9091 dečkov in se je rešilo 11.497 dopisov. Uspeh v l. 1925 je dovoljen. Kdor pozna pošteno in trudapolno delo »Hrvatskega Radiša« bo zadovoljen z uspehom in bo podpiral društvo tudi v l. 1926, da bo lahko nadaljevalo svoj plemeniti posel.

Šolsivo in vzgoja

□ II. pedagoški teden v Mariboru. »Pedagoško-didaktični krožek« v Mariboru priredi od 12. do 17. aprila t. l. v veliki kazinski dvorani ciklus predavanj o »Duševnem in telesnem razvoju našega otroka«, in sicer v sledečem redu: v ponedeljek 12. aprila: dr. Fran Toplak, Dojenčkova doba; v torek 13. aprila: Viktor Rode, Predšolska doba; v sredo, 14. dr. Fran Zgeč, Šolska doba; v četrtek, 15. Gustav Šilih, Mladostna doba; v petek, 16. Anton Skala, Duševno in telesno zaostali otroci; v soboto, 17.: dr. Ramiro Bujas: Izbor poklicev.

Podpirajte naše dijake.

Zdravstvo

Janez Zabukovec:

Zdravilišče za tuberkulozne na Golniku.

Državno zdravilišče na Golniku je premalo znano našim ljudem, premalo znano zlasti tistim, ki imajo pravico do brezplačnega zdravljenja. Naj te vrstice opozore širšo javnost na ta velevažni zavod v Sloveniji.

Golnik je majhna vas na Gorenjskem. Steje samo 19 hiš in spada v občino in župnijo Križe. Leži v znočju Karavank pod Zaloško goro, ki je sosednja mogočnega Storžiča. Obrnjena proti jugu ima hrbet zavarovan pred severnimi vetrovi in gleda čez glasoviti Udni boršt naravnost proti sv. Joštu nad Kranjem. Cel dan jo obseva sonce. V bližini so bukov in smrekovi gozdi, lepi travniki in bistri poljki.

Tiho in mirno je tod ne ropotajo železniški vlaki, ne žvižgajo tovarniške piščalke. Zrak je zdrav in čist, ne okužuje ga dim lokomotiv in tovarniških dimnikov. Megla je redka prikazen, zima ne prehuda. Letos, ko je bilo drugod po — 20°C in več mraza, ga je bilo na Golniku največ — 14°C in samo par dni. —

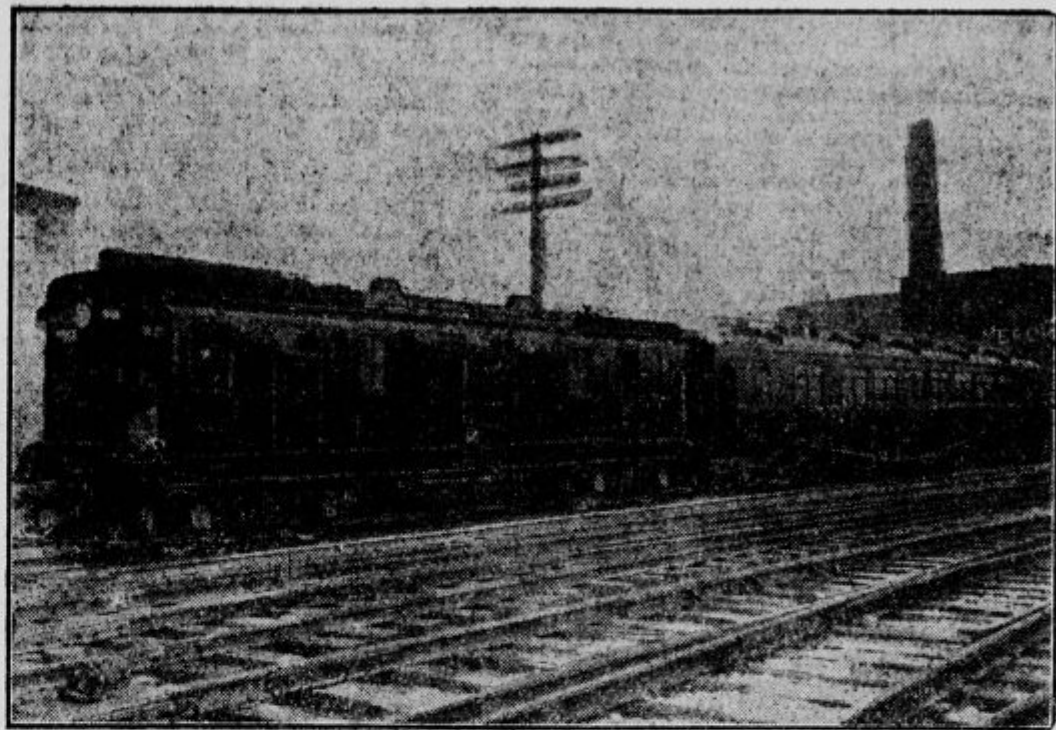
Ni čuda, da si je vsled lepe in ugodne lege že v starodavnih časih gospoda izvolila Golnik za svoje bivališče. Stoletja je tu stal grad, na katerem so gospodovali baroni Gallenfelsi. Imeli so tu posestva 5 zemelj in veliko podložnikov po vaseh okoli. V 19. stoletju je prehajal grad s posestvom hitro iz rok v roke. V začetku 20. stoletja ga je Mate

Sprva so sprejemali v to zdravilišče res samo slovenske vojne invalide, ki so boleli za tuberkulozo. Vse zdravljenje in vso oskrbo so imeli zastoj. Ti imajo tudi danes še prednost pred drugimi. Novejše čase pa sprejemajo v zdravljenje z vso oskrbo moške tuberkulozne osebe, četudi niso vojni invalidi, a le proti plačilu 100 do 150 Din dnevno. Vojni invalidi se namreč ne oglašajo toliko, da bi zasedli vse prostore. In ker se oglašajo premalo slovenskih invalidov in Slovencev sploh, sprejemajo jetične bolnike tudi iz drugih pokrajin. Ker je kljub temu še vedno nekaj prostora praznega, so začeli sprejemati tudi ženske tuberkulozne bolnice. Osrednji urad za zavarovanje delavcev pa se je pogodil za 10 mest v zdravilišču, da morejo zavarovanci, ki so zboleli za tuberkulozo, imeti v njem vse ugodnosti kakor drugi. Osrednji urad plačuje zanje po 75 Din dnevno.

Važno in potrebno je, da naši ljudje vedo zlasti to, kdo ima pravico do brezplačnega zdravljenja v zdravilišču na Golniku.

Po invalidskem zakonu z dne 17. novembra 1925 morejo zahtevati brezplačno zdravljenje na Golniku vsi tuberkulozni vojni invalidi, če se je pojavila jetika kot posledica vojne službe; popolni invalidi in oni, ki plačujejo manj kot 30 Din direktnega davka, pa tudi, če so tuberkulozo dobili pozneje. Isto pravico imajo rodbinski člani popolnih invalidov, padlih, umrlih in pogrešanih bojniki in vojne sirote, prav tako pa tudi rodbinski člani ostalih invalidov, ki plačujejo manj nego 30 Din direktnega davka.

Tudi tisti, ki so zavarovani pri osrednjem uradu za zavarovanje delavcev imajo

Nova električna lokomotiva.

Ta najnovejša električna lokomotiva, ki uporablja petrolej, je v Ameriki prestala preizkušnjo z največjim uspehom. Pretekla je 537 milj, ne da bi potrebovala novega gonila.

ni cesti proti vzhodu 5 km daleč. Če težko hodiš, piši upraviteljsvu zdravilišča, kdaj prideš z vlakom v Križe, da ti pošlje voz. Če nimaš pravice do brezplačnega zdravljenja, si moraš voz sam naročiti in plačati.

Še enkrat poudarjam, da naši ljudje premalo poznajo zdravilišče na Golniku. Dokaz temu je to, ker se premalo oglašajo vanj, čeprav je med nami polno jetičnih revežev. Obojeni so k prezgodnji smrti, če pravočasno ne poiščejo pomoči, ki se jim v polni meri nudi ravno v zdravilišču na Golniku. Bodimo hvaležni, da imamo tak zavod doma! Je to prvovrstni zavod z zares zgledno upravo, ki ima izvrstnega zdravnika specialista za tuberkulozne bolezni. Če je še mogoče kaj doseči, bo tuberkulozni bolnik gotovo na Golniku našel ljubo zdravje ali vsaj dosegel znatno zboljšanje. Kdor se boji gorenjskega zraka, češ da je preoster, naj ve, da tod raste in uspeva domači kostanj. Kjer pa uspeva kostanj, ne more biti prehudo. No, če se pa le še boji, naj pride na Golnik v maju, da se privadi zraka v času, ko ni tako oster. Najbolj uspešno zdravljenje je pomlad, ko iz solna izžareva največ ultravijoličnih žarkov, ki so smrt tuberkuloznim bacilom.

Toliko naj bo danes zadosti o državnem zdravilišču na Golniku. Poskušal bom dobiti statistične podatke o njem. Gotovo so zanimivi. Če jih dobim, jih bom objavil s primernimi opazkami.

Po svetu

Riza kan - perzijski Napoleon.

Kakor znano, se je 15. januarja t. l. v Marjanskih Laznih na Češkem ustrelil perzijski šah Ahmed-Ali, zadnji vladar iz roda Kadžarov. Ruski general K., ki zdaj biva v Sofiji, piše sledeče o njegovem srečnem tekmeču, ki je spretno izrabil sovjetsko pomoč, da odstrani staro dinastijo. Poznal ga je l. 1916 kot valija (vojnege gubernatorja) mesta Urmije v perzijskem Azerbejdžanu.

Riza Kan, lepi vitki polkovnik, je dovršil slovečo saint-Cyrsko vojno akademijo in se je izvežbal v Parizu tudi kot slikar. Njegove pokrajine so imele velik uspeh, ker je ljubil perzijsko zamišljeno daljavo in občutil njene žive barve. Kot šahov pobočnik je izgubil kazalec desnice, ker je l. 1911 štivil vladarja pred bombo, ki jo je vržal neki revolucionar. To ga zdaj nekoliko ovira pri slikanju. Svetovna vojna je našla Riza Kana kot generala pri gardnih strelcih v Teheranu. Svojo vojaško službo je začel kot prostak pod ruskimi častniki, ki so biti takrat kot instruktorji v Tehe-

ranu, in se je izvrstno naučil ruščine mnogo poprej ko ga je poslal šah v Pariz. Francosko-ruske simpatije so povzročile nerazpoloženje Riza Kana do Nemčije, in tudi nezaupljivost do Anglije. Iskreno je obžaloval ruske neuspehe med svetovno vojno in žalostni konec ruske armade v boljševizmu. Obenem pa je ostal vendar predobro diplomat, da ne bi izrabil sovjetske pomoči. »Izvestija« so pozdravljala svojčas preobrat v Teheranu z besedami: »Perzijsko ljudstvo še ni dozorelo za republiko in komunizem, Riza Kanu pa ne sme zaupati, ker ne bo nikdar naredil iz Perzije angleške kolonije po žalostnem vzorcu arabskih kraljčev. To je seveda dokaz velikega diplomatskega uspeha. Riza Kan je navdušen Perzijec in veruje, da narod s tako slavno preteklostjo ne more zaspiti. Perzijski lev se bo takoj vzravnal, ko bodo padle zunanje ovire kulturnega napredka.« Zbral je tudi krasno Perzijec in veruje, da narod s tako slavno preprogo, ki bi bile v kras vsaki palači. Stene njegove hiše pokrivajo milijone vredni gobelini s prizori iz 1001 noči, ki so bili tudi rojeni na Perzijskem, predno so jih prevzeli Arabci. Njegov priljubljeni pisatelj je stari Firdusi, veliki perzijski modrijan in najlepši pesnik perzijskega junaškega srednjega veka. Njegova »Šah-nameh« pesem o viteškem Rustemu, je najlepša cvetka perzijskega epa. Zena Riza Kana je odgojena na Ruskem, govori rusko, turško in perzijsko. Riza Kan ima samo eno ženo, dasi je med perzijskimi bogataši razširjeno množično ženstvo. Njegov stari, 80 letni stric je imel n. pr. 120 otrok, ki jih ni niti poznal po obrazih. »Bog blagoslovi otroke edine tvoje žene, ki je tvoj srčen prijatelj in zvesti spremljevalec«, je nekoč dejal Riza Kan. — Njegova velika knjižnica vsebuje dosti francoske in ruske, predvsem vojne literature. Njegov vzgled pa je seveda Napoleon, ki ga posnema tudi v nagovorih na vojake. Saj se je tudi poslužil njegovega zgleda: pomagal je pripraviti republiko, da bi pozneje zasedel sam prestol! Ljudstvo ga ljubi. Riza Kan je tudi sprejel priimek Pehlevi po imenu starega perzijskega jezika svete Zend-Aveste. Novi vladar bo imel seveda sovražnike med velikaši, Kemal-paša pa je v njem dobil na vsak način vrednega nasprotnika. Turki so že morali umakniti svoje oddelke iz Azerbejdžana, ki so ga hoteli na tihem priklopiti nesrečni turški Armenski. Odloča tudi verski trenutek. Naravno bogata in ob Oceanu ležeča Perzija bo imela velik pomen vsled svoje osrednje lege. Ni dvoma, da bo tu nekoč rešen veliki angleško-ruski spor. Da pa se bo Riza Kan tudi ruskega vpliva iznebil je več kot gotovo.

Delegati Amerike:

Fisher, Rouwer in Sicuel, ki se zdaj nahajajo v Varšavi, kjer se pogajajo o 100 milijon-skem dolarskem posojilu. Poljska bo za to zastavila Združenim državam ves tobačni monopol.

Kump prodal Josipu Turku, ki je sedaj gent v Ljubljani. Ta je prodal vse posestvo l. 1912 Ivanu Ogrinu na Laveru, ki ga je leta 1913 na drobno razprodal. Grad in zraven nekaj posestva je kupil Jakob Gorjanc s Prim-skovega pri Kranju Dne 21. aprila 1917 ga je Gorjanc prodal deželni vladi v Ljubljani za oddih vojakov, ki se bodo vračali iz vojne. »Fürsorgefond für heimkehrende Krieger« se je imenoval ta ustanova.

Po prevratu ga je jugoslovanska vlada namenila za zdravilišče tuberkuloznih vojni invalidov. Prezidala je grad in druga poslopja in vrhutega postavila novo krasno trinadstropno poslopje. V gradu stanuje uradno osebje, upravitelj, zdravnik, kurat itd. Eno prenovljeno poslopje je za bolnike, drugo deloma za bolnike, deloma za stanovanje šolskih sester, ki oskrbujejo kuhinjo in vso potrebo bolnikom. V tem poslopiju je tudi kapela sv. Družine, v kateri se hrani sv. Rečanje Telo in vsak dan mašuje. Novo poslopje je samo za bolnike. V prilličju je dvorana za preostave in prostor za kapelo. Spredaj je 10 lesenih lop za solnčenje. Obrnjene so ravno proti jugu, zato se poldansko solnce naravnost upira vanje z vso svojo močjo. V zdravilišču je vodovod, električna napeljava, ki pa še ne funkcijonira in radio aparat.

Lepe milijone je že država potrošila za gradbo zdravilišča. Veliko, veliko manj pa bi stala vsa zgradba, ko bi bila država dala pravočasno zadosti denarja na razpolago. Tako pa še danes ni vse izvršeno, kar bi se moralo izvršiti po načrtu, ki ga je napravil vseučiliški profesor Vurnik.

Zdravilišče na Golniku je lepa, koristna in potrebna naprava. Premalo pa je znano, čemu je to zdravilišče in kdo more biti sprejet vanje.

To zdravilišče je zavod za zdravljenje tuberkuloznih bolnikov, v prvi vrsti namenjen tuberkuloznim invalidom iz Slovenije.

pravico zahtevati, da jih osrednji urad pošlje v brezplačno zdravljenje.

To naj bi si naši ljudje dobro zapomnili. Župetki, ki poznajo svojo župljano, naj opozarjajo na te ugodnosti vse one, ki pridejo v poštev.

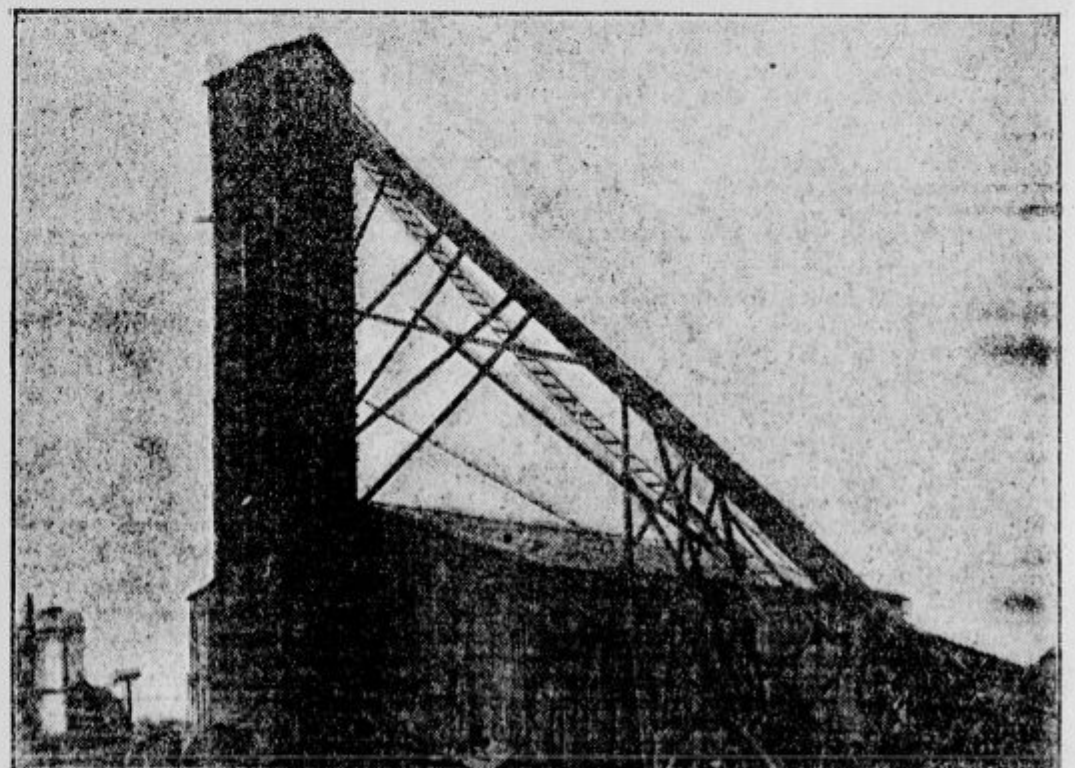
Pravico do brezplačnega zdravljenja imajo tudi državni uradniki, učitelji itd.

Koliko žrtev zahteva tuberkuloza med našim ljudstvom! Koliko denarja izmeče marsikdo za zdravlila in zdravilnike, ki bi imel lahko vse to brezplačno in našel zdravje ali vsaj zboljšanje bolezni, če bi pravočasno prišel v zdravilišče. Tako pa se dogaja, da je kdo že vse in povsod poskušal, nazadnje pa zazna za zdravilišče na Golniku. Pa pride in čez nekaj tednov umrje. In ljudje berejo v časnikih, da je umrl v zdravilišču na Golniku in mislijo, da na Golniku samo umirajo. Pa ni res. Koliko jih je že na Golniku ozdravilo, kolikim se je zdravje znatno izboljšalo! Samo pravočasno je treba priti na Golnik in ne odlašati, ko je mogoče ozdraveti le še budožno. Čudežev na Golniku ne delejo. No, nekaj dobrega dobi pa tudi tak bolnik na Golniku. Potrebno in dobro oskrbo in postrežbo in zares izvrstno hrano, ki je doma ne more imeti v toliki meri. Vsak bolnik, ki je brezplačno v zdravilišču, dobi vsako leto tudi celo obleko zastoj in če umrje, plača država pogrebne stroške.

Kakšne korake mora storiti, kdor želi priti v državno zdravilišče na Golniku.

Vloži naj prošnjo na velikega župana v Ljubljani. Če ima pravico do brezplačnega zdravljenja, je prošnja takse prosta. Če hoče imeti kaka pojasnila, se prej lahko obrne tudi na upraviteljsvo državnega zdravilišča na Golniku, p. Križe na Gorenjskem, a naj priloži znamko za odgovor.

Naj pokažem še pot na Golnik. Po železnici se pelješ do postaje Križe na progi Kranj—Tržič. Iz Križ do Golnika je po okraj-

Sušilnica za riž,

ki se nahaja v Ameriki in predstavlja najnovejšo in najbolj praktično napravo te vrste.

Slovenci in Nemci.

Nemška propagandna knjiga.

Dr. Friderik Peck, bibliotekar v deželni knjižnici Gradcu, je spisal članek: »Kulturarbeit der »Südmark« im steirischen Unterlande«.

»Den Brüdern im bedrohten Land
wärmehelndes Herz, hilfreiche Hand.«

Je bilo geslo nemškega bojnega društva Südmark, ki si ga lahko čital na njenih vžigalicah. To bojno društvo še danes deluje skupno s »Südbayern« v Gradcu ter podpira nemške obrtnike, trgovce in druge v Sloveniji. Društvo so ustanovili l. 1889. v Gradcu. Zasedovalo je tri cilje: »Ogroženo zemljo vzdržati, izgubljeno zopet pridobiti in ljudi združevati v nemški občestvi.« Te cilje je skušala Südmark dosegati s tem, da je naseljevala nemške kmete-koloniste, podpirala nemško in nemškutarško obrtništvo, ponujala nemške vajence, ustanavljala ljudske knjižnice in slovenske kurze za Nemce, oživljala stare nemške običaje in pospeševala »zdravo« družabno življenje. Kupovala je večinoma slovenska posestva, podpirala nemškutarško obrtništvo, germanizirala slovenske vajence — to je bilo njeno »kulturno« delo, slično delu Schulvereina na šolskem polju. L. 1902. so denarno podprli prve »Nemce« v St. Lenartu v Slovenskih gorah, ko je tamšnja Hranilnica in posojilnica postala insolventna in bi se morala prodati posestva odbornikov. L. 1906. so začeli po načrtu naseljevati v St. Ilju. V tem načrtu je bilo, da bi bili naselili vse ozemlje med Dravo in nemškim zaledjem z nemškimi kmeti. Najprej so nakupili Krumholzovo, okoli 200 oralov obsegajočo posestvo pri St. Ilju. Südmark je parcelirala posestvo na tri dele in naselila tri nemške družine. Kjer je bil prej 1 Nemec, je sedaj živelo 26 Nemcev. Po prvih uspehih so nato leto za leto nakupovali nova posestva in naseljevali švabske kmete. Bile so med njimi družine, ki so štele po 11 članov. Podirali so stare hiše in hleve in zidali nove. V šentiljski šoli je bilo končno že 55 otrok nemških naseljencev, a tudi v šolah v okolici je raslo leto za leto njih število. A tudi v občinskih odborih v šentiljski okolici se je čutil Südmarkin vpliv, ki se je pokazal tudi pri ljudskem štetju l. 1910. Do začetka l. 1914. je Südmark naselila v Slovenskih gorah 64 družin nemških kolonistov s 368 člani na 1527 oralov v 17 občinah. L. 1908. je začela naseljevati pri Marenbergu v Dravski dolini, da bi zvezala marenberške Nemce z nemško Srednjo Stajersko. Za začetek je nakupila 198 oralov in naselila v 5 občinah 9 nemškoogrskih družin z 54 ljudmi. To je bila »mirna« osvojitve slovenske zemlje po Südmarki. A »ogroženim« posestnikom je dajala tudi hipotekarna posojila in plačevala obresti. 20.000 oralov je na ta način v vsem svojem ozemlju, kjer je delovala, »obvarovala«.

Drugo delo, ki ga je vršilo bojno društvo, je bilo ustanavljanje knjižnic. L. 1890. je ustanovila prve ljudske knjižnice v Celju, Marenbergu, Čmureku, Radgoni, Brežicah in Velikovecu. Današnji predsednik avstrijske republike dr. Mih. Hainisch, je položil knjižnicam z denarnim darilom temeljni kamen. Začetkom l. 1914. so bile take knjižnice že v 309 krajih, ki so štele 199.060 zvezkov. 23 knjižnic z 23.373 zvezki je bilo na današnjem našem spodnještajerskem ozemlju. Kjer pa ni bilo mogoče ustanoviti stalnih knjižnic, so ustanavljali »pomožne«. Vzbujati smisel za »veličino« nemštva je bil njihov namen. Podpirala je tudi nemško in nemškutarško dijaštvo v Mariboru in drugih mestih, ustanavljala kolonije sirot (prva je bila v St. Jerneju nad Mufo). Šoli odraslim fantom je preskrbel nemške mojstre, naseljevala je nemške obrtnike, ustanavljala je hranilnice in posojilnice za Nemce in nemškutarje. Zidala je nemške domove, od koder se je širil nemški duh po predavanjih, koncertih itd. Uvedla je zopet »Sonnwendfeier« — praznovanje kresa, ter ga uvedla kot nemški običaj, čeravno je splošno indoevropski.

Südmarka ni podpirala samo pristnih Nemcev. Glavno delo je vršila med Slovenci, jih potujčevala in germanizirala. Izrabljala je gospodarsko premoč, zato je bilo njeno delovanje nemoralno, zato je bilo njeno delo nekulturno.

»Die Entwicklung des Obst- und Weinbaues im einstigen Herzogtum Steiermark insbesondere in Untersteiermark« je naslovljen sledeči članek (str. 164—175), ki ga je spisal Anton Stiegler, deželni ekonomski svetnik v p. v Gradcu. Ne bomo se spuščali v podrobnosti tega članka, ki ga svoj prebudi strokovnjaki in izrečejo o njem svojo sodbo. Naglašamo pa, da je potrebno za tako gospodarsko delovanje veliko denarja, ki so ga da-

jali slovenski davkoplačevalci na bivšem Sp. Stajerskem. Da je sadjarstvo in vinogradništvo tako napredovalo, za to je bilo potrebno, da je prebivalstvo bilo vzprejemljivo za nauke in nove gospodarske pridobitve. V našem ljudstvu je že obstojala podlaga za umno gospodarsko delo. To podlaga pa so položili naši slovenski učitelji in duhovniki, ki so se na bivšem Sp. Stajerskem že od nekdaj bavili z umno sadjerejo in z umnim vinogradništvom. Napredek v gospodarstvu priča o inteligenci našega naroda.

»Das deutsche Turnwesen in der Südsteiermark« (str. 176—181) je spisal Paul Geißler, ki ga je poklical l. 1910. mariborski »Turnverein« iz Draždan v Nemčiji, da je prevzel mesto telovadnega učitelja. Mariborski Turnverein je bil ustanovljen dne 24. novembra l. 1862. V začetku je bil narodno kolikor toliko strpljiv. Ustanovitev je pozdravil tudi zastopnik Čitalnice prof. Šuman. In ko je ljubljanski »Južni Sokol« prišel 24. okt. 1864 k Slomškovi proslavi v Maribor, se je predsednik Čitalnice dr. Šernek obrnil s prošnjo na Turnverein, naj mu posodi telovadno orodje in naj slovesno sprejme »Južnega Sokola« na kolodvoru. »Obema željama« se je ugodilo, v kolikor je v danih razmerah bilo mogoče. Nato je sledila ustanovitev nemških telovadnih društev v Celju in Ptuj, l. 1886. v Slovenski Bistrici, 1890. »Ja« v Mariboru, 1901 v Marenbergu, 1903. v Ormožu, 1905. v Brežicah, 1911. v St. Lovrencu nad Mariborom, na Muti in Studenih pri Mariboru. Ze l. 1863. je prevzel Turnverein v Mariboru telesno vzgojo učiteljskih in v 1870. je vodil Markl telovadni kurz za ljudskošolske učitelje. Istega leta je prevzel Turnverein tudi telovadbo na realki. Turnverein v Mariboru je gojil ozke stike z nemškim moškim pevskim društvom in s planinskim društvom »Marburger Hütte«. L. 1912. je slavil 50 letnico, ki so jo seveda izrabili za nemško »Heerschau«. Slavnostni spis je opozarjal na »jugoslovansko nevarnost«. 17. novembra 1912 so otvorili v Slov. Bistrici nemško telovadnico. L. 1913. so se spodnještajerski nemški telovadci udeležili telovadnih slovesnosti v Lipskem, 15. junija so odkrili Jahnovo spominsko ploščo v mestnem parku. Sodelovali so pri zgraditvi Mariborske koče na Pohorju.

Kar sledi, so osebni spomini na čas po prevratu, ko pisec vračajoč se iz Nemčije ni mogel verjeti, da je Maribor že jugoslovanski. Ker je bil prepojen vsenemškega duha, mu ni šlo v nemško saško glavo, da so na svetu še drugi narodi, ki hrepene po svobodnem solncu. Ko je odhajal iz Maribora, si je mislil: »Gott gebe, daß ich die schwarz-rot-goldene Fahne, die ich jetzt aus Marburg tragen muß, einstens wieder, wenn ich auch alt bin, nach Marburg tragen darf.« Tega pa mož nikoli ne bo dočkal, ker se Marburg slovensko imenuje Mar-ibor.

ŽALOSTNI USPEHI ITALIJSKE INDUSTRIJE.

V angleškem listu »Daily Mail« piše nek »angleški Italijan« o silnem germaniziranju italijanske trgovine. Vsa Italija je preplavaljena z nemškim blagom. Če se zahteva aspirin, takoj postrežejo z nemškim izdelkom. Če hočemo imeti kako sredstvo za izmivanje las, zopet nemški izdelek. Pred kratkim, tako piše ta Italijan, sem obiskal neko italijansko trgovino z igračami. 90 odstotkov vsega blaga je bilo iz Nemčije. Vzrok tega je nizka cena, za katero Nemci ponujajo svoje blago. Italijanska gospodinja kupi peč od podjetja, ki ima nemške fabrikate; če je bolna, dobiva zdravila iz nemških kemičnih tovarn. Njene hčere rabijo nemški parfum. Njeni otroci se igrajo z igračami iz Nemčije. Njen mož rabi pri britju nemški aparat. Zvečer pa si poiščejo zabave v kakem kinu, ki predvaja zopet nemške filme. Intelligentni Italijani uvidevajo to žalostno resnico, trdijo pa, da ni mogoče proti temu ničesar ukreniti. Nekdo izmed teh mi je celo zadnjič rekel, da, če se poroči kaka naša (italijanska) princezinja, vzame gotovo moža »made in Germany«.

Gospodarstvo

Borza

Dne 18. februarja 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.52—13.56 (13.519—13.559), Italija 223.82—230.02 (228.77—229.97), London 276.17—277.37 (276.18—277.38), Newyork 56.05—56.95 (56.672—56.972), Praga 168.05—169.05 (168.18—169.48), Dunaj 7.985—8.025 (7.988—8.028), Curih 10.936—10.976 (10.94—10.98).

Curih. Belgrad 9.125 (9.125), Rudimpešta 72.00, Berlin 123.60, Italija 20.94 (20.94), London 25.25125 (25.25), Newyork 519.25 (519.25), Pariz 18.92 (18.85), Praga 15.375 (15.375), Dunaj 73.05 (73.05), Bukarešt 2.225, Sofija 3.75, Atene 7.40, Varšava 70.50, Amsterdam 208.15, Bruselj 23.60, Kopenhagen 134.85, Stockholm 139, Oslo 109.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.485, Kodanj 184.45, London 34.50, Milan 28.59, Newyork 709—711.65, Pariz 25.79, Varšava 91.25. Valute: dolarji 709, angleški funt 34.46, lira 28.52, dinar 12.44, češko-slovaška krona 20.28—21.10.

Praga. Devize: Lira 136.50, Zagreb 59.65, Pariz 123.425, London 164.05, Newyork 33.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 76—78, vojna odškodnina 280—282, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—202, zaklj. 202, Ljub. kreditna 200 den., Merkantila 100—105, Slavenska 50 den., Kred. zavod 175—185, Strojne 125 bl., Vevče 110 den., Svažna 80—100, Sešir 115—120.

Zagreb. 7% invest. posoj. 77.25—78, agrari 44—45, vojna odškodnina 279—280, februar 280 bl., marec 281.50—282.50, Hrv. esk. 120—121, Kred. 130—131, Hipobanka 66.50—67.50, Jugobanka 105—106, Prastediona 970—975, Ljublj. kreditna 200 den., Etno 161 zaklj., Litorale 43 zaklj., Srpska 144—146, Eksploatacija 30—35, Sečerana 415—430, Nihag 35 bl., Gutmann 330 bl., Slavex 150—160, Slavonija 42—45, Trbovlje 385 den., Vevče 110 d., Drava 200 zaklj., Ragusea 400 zaklj., Narod. mlinška 12 zaklj.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 752.500, Alpine 261.000, Greinitz 135.000, Trbovlje 489.000, Hrv. esk. 143.000, Leykam 155.000, Mundus 975.000, Slavex 139.000, Slavonija 53.500.

Blago.

Ljubljana. Les: Javorjevi hlodi, samo prvi hlood brez grč, beli, sveži, od 50 cm prem. naprej, media 75 cm, od 160 m naprej ozir. od 1.60—2.20 m in 3.20 m naprej, s toleranco ofrnelnega srca, feo vag. Postojna tranz. 1800 den., bukovji plohi od 2.50—4.50 m, deb. 80, 90, 100, 110, 130 mm, feo meja 480 den., hrastovi hlodi I, II, od 3 m napr., od 2.50 m naprej, feo naklad, post. 450 den., hrastovi plohi, nežamani, 80, 90, 100, 110, 130 mm, dolž. od 2.50 m naprej, feo naklad, post. 950 den. — Premog: Kal. ca 7000 antracit, Orle, feo vag. Škofljica: kosovce za 1 tono 500 bl., kockovce za 1 tono 450 bl., orehovce za 1 tono 400 bl., zdrob za 1 tono 350 bl. Kal. ca 4800, feo vag. Ormož: kosovec nad 60 mm za 1 tono 260 bl., kockovce 85—60 mm za 1 tono 240 bl., orehovce 20—35 mm za 1 tono 210 bl., zdrob 10—20 mm za 1 tono 190 bl. Kal. ca 3500 feo vag. Novo mesto: kosovec za 1 tono 170 bl., kockovce 100 mm za 1 tono 150 bl., orehovce 50 mm za 1 tono 140 bl., zdrob za 1 tono 130 bl., rovni za 1 tono 120 bl. — Zito in poljski pridelki: Pšenica 76—77 kg, feo Seki 1 vag. 290—290, zaklj. 290, činkvanti Belje, par. Ljubljana 232.50 bl., činkvanti merkantilni, par. Lj. 227.50 bl., polčinkvanti novi, par. Ljublj. 202.50 bl., koruza času prim. suha, feo bačka p. 118 bl., koruza času prim. suha, feo vag. ban. post. 1 vag 115—115, zaklj. 115, koruza inzulanka, času prim. suha, feo vag. medijm, post. 165 bl., koruza umet. sušena, feo vag. bačka post. 142 bl., koruza umet. suš. feo Postojna tranz. 132 bl., ječmen spomlad. pivovarn., 66—67 kg, par. Ljubljana 260 bl., oves rešetani, feo slav. post. 180 bl., oves semenski majd. Ligo, feo Čakovec 300 bl., ajda domača, feo vag. prekm. post. 200 bl., rž domača, feo vag. prekm. post. 210 bl., rž, 71—72 kg, par. Ljubljana 220 bl., proso rumeno, feo vag. prekm. post. 210 bl., otrobi drobnj, pšenični, feo vag. naklad. post. Vinkova 115 bl., otrobi drobnj, pšen., par. Ljubljana 140 bl. — Gradbeni material: la Portlandement »Salona-Tour«, feo vag. Solin: v jutavrečah po 50 kg 40 bl., v papirnati vrečah po 50 kg 45 bl., v sodih po 150, 180, 200 kg 52.50 bl.

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, VEŠTNI TRG 13

izdelovatelj dežnikov

Na drobno! Na debelo!

Zahteva sprehajajoč palice

Star dežnik se nazovo preobčje jo

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Gospod Olbinett, ki je vedno jahal svojega kuharskega konjčka, pa naj si bo v še najnevarnejšem položaju, je bil mnenja, da je obed precej skromen. Poleg vsega tudi ni vedel, kako in kaj, da pripravi vse te koreninice, ker ni imel ognja.

Toda Paganel mu je priskočil na pomoč z dobrim svetom. Dejal mu je, naj to praprot in te sladke krompirčke enostavno zagrebe v tla.

Tla pod vrhno plastjo so bila res zelo vroča. Da si vtaknil v izkopano luknjo toplomer, bi gotovo pokazal šestdeset do petinšestdeset stopinj. Olbinett se je pošteno opekli, ko je kopal luknjo, da položi vanjo svoje koreninice. Iz luknje je namreč siknil sežen visoko stebel pare. Ubogi kuhar se je od strahu prevrnil v znak.

— Zaprite petelina! je vzkliknil major, ki je hkrati z obema mornarjema hitro priskočil in začel zasipati luknjo s prstjo. Gospod Jakob je opazoval čudoviti pojav in mrmral:

— Lej, lej, zakaj pa ne?

— Ali ste se hudo opekli? je vprašal Mac Nabbs gospoda Olbinetta.

— Ne, gospod Mac Nabbs, toda na kaj takega pa res nisem bil pripravljen...

— Oj, kako nas ima nebo rado! je vzkliknil veselo Paganel. Vodo in živila nam je prepuštil Kara-Tate, očenj pa nam daje zemlja! Ta gora je vendar pravi raj! Predlagam, da tukaj ustanovimo naselbino, da obdelujemo to zemljo in se nastanimo tukaj za vse ostale dni tega življenja! Tako bomo Robinzoni gore Maunganamu. Zares ne vem, kaj bi nam še manjkalo na tem udobnem stožcu!

— Nič, če je zadosti trden, je pripomnil John Mangles.

— E, saj ni od včeraj, ga je potolažil gospod Jakob. Dolgo je že kljuboval ognju, ki mu razjeda no-

tranjščino, torej bo že še držal vsaj toliko časa, da vzamemo slovo.

— Obed je na mizi, je naznanil Mr. Olbinett prav tako dostojanstveno kakor bi bil to storil pri izvrševanju svojih visokih dolžnosti na gradu Malcolm.

Ubežniki so takoj posedli ob kolih in se začeli krepčati s hrano, ki jim jo je Previdnost v zadnjem času tako točno pošiljala, kadar jim je bilo najbolj potreba.

Ko so jedli nenavadno hrano, niso bili prav nič izbirični. Samo glede užitne praproti so bili precej različnega mnenja. Nekateri so trdili, da ima sladak, prijeten okus, drugi zopet so pravili, da je čisto brez okusa in da je povrh še precej olesenela. Nasprotno pa so bili sladki krompirčki kar izvrstni. Zemljepisec je omenil, da je Kara-Tele vsega zavidanja vreden.

Ko so si utolažili glad, je Glenarvan predlagal, naj začno razmišljati, kako bi se dalo čim preje ubežati.

— Že sedaj! je vzdihnil Paganel z žalostnim glasom. Kaj res že mislite zapustiti deželo, kjer se cedita mleko in med?

— Toda, gospod Paganel, ga je zavrnila gospa Helena, recimo, da smo v Kapui, ali naj zato posnemamo Hanibala in se pomehkužimo?

— Gospa, je odgovoril Paganel, saj veste, da se vam nikdar ne drznem oporekati. Če je taka vaša volja, pa se razgovarjamo o begu.

— Predvsem sem mnenja, je začel Glenarvan, da moramo poskusiti bežati prej, predno nas prisili do tega lakota. Moči nam ne manjka, treba jih je izrabiti. Prihodnjo noč poskusimo prodreti obroč divjakov, ki nas obdaja.

— Že res, je pripomnil Paganel, samo če nas Maori punte skozi.

— In če nas ne puste? je vprašal John Mangles.

— No, potem pa se bo treba zateči k velikemu sredstvu, je odgovoril Paganel.

— Torej imate pripravljeno neko veliko sredstvo? je vprašal major.

— Pa še kakšno! je odgovoril Paganel, ne da bi se natančneje izrazil.

Treba je bilo torej samo počakati noči, da se poskusijo izmuzniti skozi vrste divjakov.

Maorom ni prišlo niti na misel, da bi se oddaljili. Nasprotno, zdelo se je celo, da so se njihove vrste še zgostile, ker so prišli še zamudniki.

Vznožje stožčastega hriba je kmalu obdal ognjen pas, ker so se hoteli Maori obvarovati nočnega hlada. Ko je tema legla na doline okoli, se je zdelo, da se Maunganamu dviga iz žerjavice, vrh pa se je izgubljal v gostem mraku. Šeststo čevljev nižje so slišali kričanje, tuljenje in mrmranje iz sovražnega taborišča.

Ob devetih, ko se je bilo že popolnoma stemnilo, sta Glenarvan in John Mangles sklenila, da se podasta na poizvedovanje, predno zapeljeta prijatelje na nevarno pot. Približno deset minut sta se spuščala po strmem pobočju, potem pa sta zavila na nevni greben, ki je presekala štirideset čevljev nad taboriščem maorski obroč.

Do tu je šlo vse po sreči. Maori so ležali pri ognjih in niso zapazili — tako se je vsaj zdelo — ubežnikov, ki sta napravila še par korakov. Hipoma pa se je oglasilo z desne in z leve besno streljanje.

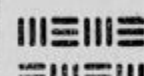
— Nazaj! je kričnil Glenarvan, lopovi imajo mačje oči in vražje puške!

Z John Manglesom sta jo hitro ubrala nazaj po strmem pobočju in kmalu potolažila prestrašene tovariše, ki so bili slišali streljanje. Glenarvanov klobuk je bil na dveh krajih preluknjan. Bilo je torej nemogoče podati se na dolgi greben, ki ga straži dvojce vrst izbornih strelcev.

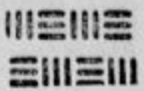
— Torej jutri, je dejal Paganel, in ker ne moremo uspraviti čuječih divjakov, mi boste že morali dovoliti, da jim zagodem po svoje!

Postalo je precej hladno. Na srečo je bil vzel Kara-Tete s seboj tudi svoje najboljše nočne halje in gorke formijeve odeje. Hitro so se zavili vanje in kmalu trdno zaspali. Nad njimi je čuvala maorska praznovernost. Spali so mirno za ograjo na teh toplih tleh, ki jih je stresalo notranje vrenje.

(Dalle sledi.)

Priporočamo »Cirilove« knjižnice v Mariboru: 8. zvezek: Orcey Dušica Roman. L. del. 16 Din. 9. zvezek: Conan Doyle: V lbijski puščavi. Roman. 12 Din. 10. zvezek: Barnett: Živ pokopan. Forester 8 Din. 11. zvezek: Camelli: Izpoved socialist (Od socialistov do duhovnikov) 16 Din. 13. zvezek: E. Lešnik: Sumi, sumi Drava. Črtice iz mariborske zgodovine. 5 Din. 14. zvezek: Ljubša: Slovenske gorice. 7 Din. KOL.

Orel

Odsekom ljubljanskega okrožja: 1. Zdravstveni dan se ne vrši dne 7. marca t. l., kakor smo določili ampak na praznik dne 25. marca t. l. 2. Vprašanja in odgovore za naraščajoče tekme smo danes odposlali vsem odsekom. Kdor bi jih ne dobil, naj nam sporoči. Kjer žele več izvodov, naj takoj javijo.

Naše prireditve

Lumpacij Vagabund v Rokodelskem domu
Pusno nedeljo je porabilo katoliško društvo rokodelskih pomočnikov, da je svojim članom in prijateljem pokazalo, kako zna v duhu pravil skrbeti za pošteno zabavo, ki jo preveva vsakozna vzgojna misel.

Dvorana je bila pustno okrašena in polna občinstva, ki je z zanimanjem in oduševljenjem poslušalo lepo izvajane štiri pevске točke, med katerimi sta zlasti ugojili Schwabov »Večer na morju« in Foersterjeva »Razbita čaša«. Prof. Bajuk je v kratkem času rokodelski zbor dvignil, da ga je veselje poslušati.

Stara Nestorjeva burka »Lumpacij Vagabund«, prirejena za slovenske prilike, je še vedno hvaležna igra za diletantске odre in vzbujala svoje primitivno situacijo in tedensko komiko svoje smehe. Igrelec in igralka so bili od prvega do zadnjega navdušeni za svoje vloge, ki so se jim primerno večeru v splošno zadovoljnost posrežile. Da sta Gajetov Klepčič in Rudolfov Kveder zlasti ugaljala, je umevno. Rudolfovi kupletni vložki, naperjeni na ljubljansko sodobnost, so bili na mestu in ne bi se dolgočasili, če bi jih bilo še več!

Bil je lep večer, ki je znova dokazal, kako krepko in delavno je društvo rokodelskih pomočnikov.

Turistika

Kranjska gora, 18. febr. ob 7 zjutraj: -1° C, barometer pada, brez oblakov, sen 10 cm, ugoden saninec.

Boh. Bistrica, 18. febr. ob 7 zjutraj: +5° C, zimski sport neugoden.

Sport

Klub ljubiteljev brakov priredi v zvezi z ostalimi kinološkimi klubi dne 7. marca t. l. v Cerknici na vrtu gostilne »Javornik« smotro vseh vrst psov, ki se začne ob 10. uri dopoldne in bo trajala, dokler se vsi predjavljeni psi ne ocenijo. Kdor ima v tamošnjih krajih psa, ki ga smatra vrednim pokazati javnosti, naj ga pripelje ta dan na smotro; psi s primerno oceno plemenske vrednosti, dobe pravico biti vpisani v Jugoslovansko rodovno knjigo za pasme, v katere spadajo. Posebno bi bilo želeli, ako ima kdo pristnega kraškega ovčarja, da ga pripelje na smotro, ker se jih smatra že za posebno redkost v kinološkem, tembolj pa v našem lastnem oziru. Druga letošnja taka smotra se vrši dne 21. marca v Ribnici na Dolenjskem, podrobnosti se bodo še objavile.

Zašvale

Podpornemu društvu slepih so darovali: Omlazje pri Figovcu 200 Din kot preostanek venca pok. Nacetu Gabriču, neimenovan v spomin pok. ge. Gabrijele Zupančič 150, g. Matija Ham mesto

venca na krsto ge. Uršule Zaje-Lampi 150, drž. osnovna šola v Boh. Bistrici 80, upraviteljstvo »Vetrinjskega dvorca« v Mariboru 100 Din, Josip Velles, Novo mesto 55, gg. člani pridobinski komisije IV. razreda v Ljubljani 80, E. L. K. 100, g. A. Rojina, Ljubljana, mesto cvečja pok. g. A. Stalowskyju 100, g. Andrej Udovč tu 100, neimenovani 700, g. Matija Slavik, Bizeljsko 100, g. dr. Rakun, Celje 100, Hranilnica in posojilnica Selce 100, g. Sašelj, župnik, Sv. Lovrene 100, ga. Smole, St. Janž 80, g. dr. E. Watzke, Celje 50. — Vsem plemenitim darovalcem se najiskreneje zahvaljuje odbor.

Naznanila

Gornja Radgona. V nedeljo 21. t. m. ob pol 12 se vrši v posojilnični pisarni redni občni zbor tukajšnjega kat. prosvetnega društva. Člani, udeležite se tega zbora polnočestvilno, ker to je Vaša dolžnost.

Polžvedovanje

Kdor najde, ozir. je našel zimsko pelerino, se prosi, da jo odda proti nagradi v trafiki na Dunajski cesti, nasproti Gospodarske zveze. Pelerina je last invalida.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 1. februarja 1926. višina barometra 3088 m

Opazovanja	Barometer	Temperatura v °C	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblak. nosil 0-10	Padavin	
						v sili	mm v mm dnu
Ljubljana (dvorec)	7 761.7	2.0	95	NNE 0-1	10	megla	dež 0.2
	8 761.5	2.3	94	N 0-1	10	"	
	14 757.6	8.9	67	W 2-4	10		
	21 758.1	8.8	64	NE 1-2	9		
Zagreb	761.3	2.0	98	mirno	10	megla	0
Beograd	763.4	1.0	85	"	0		0
Sarajevo	764.9	0.0	72	E 4-6	0		0
Skopje	765.1	1.0	87	NNE 1-2	7		0
Gruž - Dubrovnik	763.0	8.0	86	NNE 1-2	1		0
Praga	750.1	8.0	-	WSW 11-14	10		dež 0.4

Barometer je reduciran na morsk gladino.

Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev LUDOVIK BARAGA Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/1 Telefon št. 650

Čenjenim čitatelem se priporočajo naslednje trgovine:

FRANC DOLINAR parna pekarna Ljubljana Pred škofovo in Poljanska cesta 19	Stanko Kocišin brivni salon Ljubljana Kopitarjeva ulica št. 1, nasproti Jugoslovanske ličarne	FRANC LEVEC mesar govejega mesa Ljubljana Bik Zmajeva - mesta, blizu Jugoslovanske ličarne	PRISTOU & BRIGELJ črkoškarja, Ljubljana Aleksandrova c. 1 Telef. 908 Ustan. 1903	VIKTOR ŠOBER trgovina - »Šober«, košonji in meš. blagom Ljubljana St. Jakoba trg št. 4
Adolf Fritz dimnikar LJUBLJANA Vidovdanska c. 20	TEOD. KORN klesarstvo in izdelanje podoljke Ljubljana Poljanska cesta št. 8	Martinc, Černe & Komp. dr. z o. z., elekarska in črkošlik, tvrdka, LJUB- LJANA, Igrška ul. 6	Prodajalna K. T. D. (M. Ničman) Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2	JAKOB TERČEK pekarija LJUBLJANA, Breg 4
IVAN JAVORNIK mesar Ljubljana, Domobranska c. 7 Stojnica poleg Zmajškega mostu	Ivan Križnar krovec Ljubljana Hrenova ulica št. 9	Josip Musar mesar, LJUBLJANA St. Petra cesta 61 in Solski drevored	Rudolf Radovan tapetnik in dekorater LJUBLJANA Krekov trg 7	A. Trinkl & J. Bernik stavbno in pohištveno mizarstvo, Ljubljana, Linhartova ul. 8
„Jugometalija“ r. z. o. z. industrija pločevastih izdelkov Ljubljana Kolodvorska ulica 18	Jakob Kavčič parna pekarna Ljubljana, Gradišče 5 Podruž.: Prešernova 14	Oražem & Jančar pohištvena ličarja in pleskarja Ljubljana, Breg	Josip Satran specijalizirana trgovina LJUBLJANA Solska drev. 4 (Bumališ)	Peter Žitnik splošno klesarstvo LJUBLJANA Poljanska cesta 31
Jugoslovanska knjigarna Ljubljana, Pred škofovo	Knjigovoznica K. T. D. zaloge posrednišja knjig Ljubljana Kopitarjeva ulica št. 6	JOSIP OLUP trgovina manufaktur in oblač Ljubljana, Stari trg 2 (na vogalu)	Klobučke, perilo, kravate, dežnike, police, dežne plašče, telovadne potrebščine itd. kupite najceneje pri „AMERIKANCU“, Ljubljana, Stari trg 10	

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah
Černe, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

A. SUŠNIK

železnina
Ljubljana, Zalaška cesta

DRVA - ČEBIN

Wolfova ulica 1/II. - Telefon 56

MODNI LISTI

za krojače in šivilje
s slovenskim poukom in
veliko sliko, polletno 120
Din. »KROJNA SOLA«,
Ljubljana, Stari trg 19. I.
Dne 1. marca nov krojni
tečaj za šivilje.

NAVIJALCI

Spretni, z večletno prakso, se iščejo proti visoki plači. Stanovanje je na razpolago, potni stroški se povrnejo. - Ponudbe s prepisi spricval na upravo »Slovenca« pod šifro: »Maribor 5/6-1076«.

AZURIRANJE

v vseh barvah, pliširanje
Realjeva c. 12, I. nadst.

Zakaj?

opažate, da se Vašemu podjetju od strani občinstva posveča mnogo manj pozornosti, kot ste pričakovali v začetku?

Zato!

ker se premalo ali pa morda celo nič ne poslužujete reklame v časopisu. Poskusite in prepričali se boste o resničnosti reka: Kdor ne oglašuje, ne napreduje!

Spreten elektromojster ozir. NAVIJALNI MOJSTER

starejša moč, SE IŠČE za takoj. Plača dobra, »stij« novanje na razpolago, zasiguran je tudi delež na prometu, ki ga napravi delavnica. Zahteva se energičen nastop napram delavstvu, znanje slovenskega jezika, izkušnja v popravilih in gradnji transformatorjev. Jugoslovanski državljani imajo prednost, vendar pa ni pogoji. - Ponudbe s prepisi spricval na upravo »Slovenca« pod šifro: »ZAGREB 100-1075«.

1078 Nc I 487/26-1

Oklic.

Na predlog lastnice se bo prodalo na prostovoljni javni dražbi zemljišče vl. št. 51, kat. obč. Radovljica, obstoječe iz stavne parcele št. 21, t. j. hiša št. 24 v Radovljici za izključno ceno 80 tisoč dinarjev. - Dražba se vrši dne 6. marca 1926 ob 9. uri dop. pri podpisnem sodišču v sobi št. 26, kjer se lahko v pogledajo dražbeni pogoji.

Okrajno sodišče v Radovljici, odd. I., dne 13. februarja 1926.

Ugodna prodaja.

Veliko pogrebno podjetje

z najfinjšo, zelo bogato opremo, z lepimi, velelegantnimi vozovi, kakršnih ni enakih v SHS, zelo lepimi dekoracijami in uniformami, krasnimi kandelabri, je ZELO UGODNO NAPRODAJ, ker se opusti obrt. - Podjetje nudi sijajno eksistenco zasebnikom ob lahkem in prijetnem vodstvu, primerno pa je tudi za banke, zadrage, akcijske družbe v večjih krajih in mestih kot dobičkonosna naložitev kapitala. - Pisma naj se pošljejo na upravništvo »Slovenca« pod šifro: »Ugodna prodaja št. 960«.

Za postni čas in velikonočno dobo

priporočajo »JUGOSLOV. KNJIGARNA cerkvenim zborom:

ADAMIČ K.: Velikonočni napravi za mešani zbor. Part. 16 Din, glasovi po 6 Din.
FAIST: 10 cerkvenih pesmi za mešani zbor. Part. 20 Din, glasovi po 4 Din. Zbirka obsega poleg drugih napevov tudi več velikonočnih.
FOERSTER: 12 cerk. pesmi za meš. zbor, 12 Din.
" Cantica sacra, III. del, za moški zbor, cena 30 Din.
FOERSTER: Lamentacije in Očitanja, za mešani zbor, 8 Din.
GRUM: Odpevanja pri lavretanskih litanijah, za mešani zbor, 16 Din.
HLADNIK: Velikonočne pesmi in Regina coeli, za mešani zbor. Part. 8 Din.
HRIBAR: Postni in velikonočni napravi za mešani zbor. Part. 26 Din, glasovi po 8 Din.
KIMOVEC: Ribar renatus, za mešani zbor. Part. 24 Din, glasovi po 8 Din. - Obsega tudi več postnih in velikonočnih pesmi, med temi tudi en križev pot.
PREMRL: Godovnice, 17 Marijinih pesmi za mešani zbor. Part. 16 Din, glasovi po 6 Din. - Obsega tudi 2 lepi pesmi žalostne M. B.
PREMRL: Slava sv. Križu. Postne pesmi za mešani zbor. Cena 14 Din.
SICHERL - PREMRL: Velikonočne pesmi za mešani zbor. (Ribarjevi, Vavkovi, Cvekovi in drugi napevi) Part. 30 Din, glasovi po 4 Din.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

priporočajo:

Uvod v perotinarstvo. Kako vzgajamo, gojimo in negujemo domače ptice. Sestavil A. Slivnik. Din 40.—, vezano Din 60.—.
Slovenska kuharica. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Z mnogimi slikami v besedilu in večbarvnimi tabelami. Sedma izpopolnjena izdaja. Elegantno vezana Din 16.—.
Domači vrst. Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Priredil M. Humek. Din 13.—, vezano Din 40.—.
Praktični sad ar. Zbirka najvažnejših sadjarskih naukov, pojasnjena s 24 barvanimi prilogi in 92 slikami v besedilu. Priredil M. Humek. Vezano Din 8.—.
Brezek in marmelade. Navod, kako ju vzgajamo in oskrbujemo. Priredil M. Humek. Din 10.—.
Nauk o čebelarstvu. Anton Janša. Tretjo izdajo priredil Fr. Rojina. Z dodatkom Albertijev-Zaidarščev (A.-Z.) panj in kako v njem čebelarimo. Priredil M. Humek. Din 24.—.
Nasveti za hišo in dom. Po raznih virih in praktičnih izkušnjah priredil J. Majdič. Din 20.—, vezano Din 30.—.

Služkinjo za vse

ki zna kuhati, išče mala družina v gorskem kraju. Reflektira se le na resne in izkušene prosilke. Nastop čimprej, plača lepa. - Podrobne ponudbe z označbo dosed. službovanja ter po možnosti s sliko na naslov: Inženjer Fettich, Črna p. Prevaljah.

S popolno oskrbo se sprejme več izurjenih

PLETILK

v trajno delo. - Ponudbe na upravo lista pod šifro »Stalno takoj« 1077.

600 DIN OBERESTI

dobi, kdor posodi 2000 Din za dobo 6 mesecev. Ponudbe na upravo lista pod: »Zanesljiv« 1031.

Sprejmeta se

KROJAČ IN ŠIVILJA

najraje zakonca, za delo in vodstvo trgovine izgotovljene obleke in perila vse vrste. Ponudbe na upravo tega lista pod šifro »Trajno« 1093.

DEČEK 2 let brez staršev, zdrav, lep, išče roditelje pri dobrih srcih. Kdo hoče dečka za svojega? Naslov: Organizacija sester - ZAGREB, Kaptol 3.

Otomane

afrik modro, žimnice, kakor tudi vse druge tapetne izdelke po znatno znižanih cenah nudi Fran Jager, tapetnik Ljubljana, Kolodvorska ul. 27

Krompir

zdrav in prebran, dobavi Kmetijska zadruga - Ptuj.

PES

volčje pasme, 7 mesecev star, se je zatekel. Naj se ga prijavi na Selu št. 38, II. nadstropje - Mostje.

Prodaj BARAKO

12 m dolgo in 4.20 m široko, deloma vzdana, z opko krita. Baraka je na vijake in se da lahko narazen vzeti. Naslov v upravi lista pod št. 1091.

Prodaj PARCELO

780 m² v bližini klavnice, popolnoma ograjeno. - Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 1092.

Tovarna PAPIRJA

išče strokovne moči. - Cenj. ponudbe z označenjem dosedanjih nameščenj in prepisi spricval pod šifro: »Za-7659« na »PUBLICITAS« d. d. - Zagreb, Gunduličeva 11.

EKSISTENCA

Iščejo se reflektanti, ki bi hoteli prevzeti v katerikoli mestu v Sloveniji, Hrvatski, Bosni in Dalmaciji po eno našo podružnico z manufakturnim blagom in našimi izdelki. Položiti je primerno kavčijo ali kako drugo jamstvo. - Ponudbe na: Ljubljana, poštni predel 157. 1042

Krepak VAJENEC

kateri ima veselje do kovaške obrti, se sprejme pri Kristjani BABIČ - podkovskem in vozovskem kovaškem mojstru pri Kranju. 1080

Kot GOZDNI in LOVSKI ČUVAJ

želi službe mladenič z večletno prakso. Nastop lahko takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »TREZEN« 1086.

Zahvala.

Sprejmite vsi, ki ste sočustvovali z nami in se nas spominjali ob prebriski in nenadomestni izgubi našega predobrega očeta, starega očeta, tasta itd., gospoda

Antona Kovšca

našo prisrčno, iskreno zahvalo. - Posebno se zahvaljujemo pred. g. župniku Ivanu Lovšinu za tolažila v času boleznih blagopokojnega, kakor za ginitiv in tolažilni govor pri odprtem grobu. Dalje se zahvaljujemo g. županu in gg. obč. odbornikom, šol. vodstvu, gasil. društvu v Planini, tukajšnji ož. stani in cenj. občinstvu, ki so v tako častnem številu spremlili nam nepozabnega na njegova zadnji poti ter vsem darovalcem vencev. Vsem Bog plačaj!

Planina pri Rakeku, dne 17. februarja 1926.

Globoko žalujoči ostali.

Rev. Alojzija Leo Blaznik

župnika v Meverstraw, Amerika

v 43. letu njegove dobe.

Sveto zadušno opravilo za prebalega pokojnika bo v sredo, dne 24. februarja ob 7. uri zjutraj v mestni župni cerkvi Sv. Jakoba.

Nepozabnega pokojnika priporočamo vsem, ki so ga poznali, posebno še čč. duhovnim sobratom, v pobožen spomin.

Meverstraw - Ljubljana, 18. februarja 1926.

Erna in Minka Blaznik, Ela Prelog, Pavla Riglar, sestre. Ivan Riglar, nadučitelj, Karl Prelog, trgovec, svaka. Korli in Lori, nečaka.